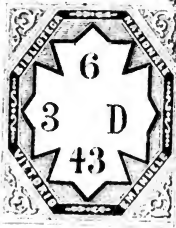

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
3 D
43

B. C. M. N. B.

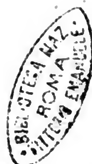
GRAMMATICA HEBRAICA

BREVI ET NOVA METHODO CONCINNATA.

Qua cito, facile, solide,

LINGUÆ SANCTÆ RUDIMENTA

ADDISCI POSSUNT.

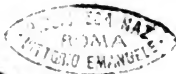

AUCTORE

R. P. EDWARDO SLAUGHTER

SOCIETATIS JESU,

In Collegio Anglorum Leodii, olim Linguæ Sanctæ, postea Sacræ Theologiæ Professore.

ROMÆ MDCCLX.

EXCUDEBANT BENEDICTUS FRANZESI, ET CAJETANUS PAPERI

SUPERIORUM PERMISSU.

REIMPRIMATUR,

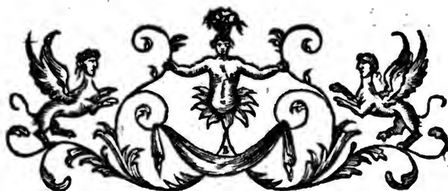
Si videbitur Rmo P. Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

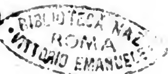
Dom. Jordanus Archiep. Nicomed. Viceſgerens.

REIMPRIMATUR.

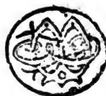
Fr. Vincentius Elena Ordinis Prædicat., Rmi P. Magiſtri Sac. Palatii Apoſtolici Magiſter Socius.

GRAM-

GRAMMATICÆ HEBRAICÆ.

CAPUT I.

De ratione legendi.

RATIO legendi apud Hebræos literis, punctis, & accentibus constat. Literæ sunt vigintiduæ, omnes consonantes: nam vocalium munere funguntur puncta. Earum figuram, nomen, & potestatem subjecta tabella indicabit.

Figura.	Nomen.	Poteſtas.
א	*Aleph.*	(') *Spiritus lenis græ.*
ב	*Beth.*	*b. vel v. Conſonans.*
ג	*Gimel.*	*g. vel gh.*
ד	*Daleth.*	*d. vel dh.*
ה	*He.*	*h.*
ו	*Vau.*	*v. Conſonans.*
ז	*Zajin.*	*z.*
ח	*Hheth.*	*hh.*
ט	*Teth.*	*t.*
י	*Jod.*	*j. Conſonans.*
ך כ	*Caph.*	*c. vel ch.*
ל	*Lamed.*	*l.*
ם מ	*Mem.*	*m.*
ן נ	*Nun.*	*n.*
ס	*Samech.*	*ſ.*

Figura

Figura.	Nomen.	Poteſtas.
ע	*Ajin.*	*Aſpiratio denſiſſima.*
ף פ	*Pe.*	*p. vel ph.*
ץ צ	*Tſade.*	*ts.*
ק	*Koph.*	*k.*
ר	*Reſch.*	*r.*
שׂ שׁ	*Scin.*	*ſc. vel ſ.*
ת	*Tau.*	*t. vel th.*

Nota 1. Ex literis, *Gutturales* dicuntur אהחע, *Labiales* בומף *Quieſcentes* יהוא: Et 11. ſunt *Serviles* comprehenſæ his nominibus משה איתן וכלב.

Nota 2. Quinque literæ comprehenſæ voce ſequenti אהלמת in fine dictionum, ad verſum explendum, fieri poſſunt longiores, ut in Bibliis paſſim videre licet.

Puncta vocalia ſunt 14.

	Nomen.	*Fig.*	*Poteſt.*
Quinque Longa.	*Camèts*	ָ	*a*
	Tſerè	ֵ	*e*
	Chirik-gadhòl	ִי	*i*
	Vau-cholem	וֹ	*o*
	Shurek	וּ	*u*
Quinque Brevia.	*Pathach*	ַ	*a*
	Segòl	ֶ	*e*
	Chirich-katòn	ִ	*i*
	Camèts-catuph	ָ	*o*
	Kibbùts	ֻ	*u*
Quatuor Breviſſima.	*Shevà ſimplex*	ְ	*e*
	Catèph-pathach	ֲ	*a*
	Catèph-ſegòl	ֱ	*e*
	Catèph-camets	ֳ	*o*

Accen-

Accentus.

Accentuum alii ſunt *Grammatici*, alii *Rhetorici*. Quælibet vox (niſi alteri jungatur per Maccàph) habet accentum grammaticum, qui dat tonum ſyllabæ, cui apponitur. Si ergo vox habeat unicum accentum, ille eſt grammaticus: ſi duos, poſterior eſt grammaticus; alter Rhetoricus ornans. Præcipui ex Grammaticis ſunt quatuor *Diſtinguentes*, quos vide in tabula ſubjecta applicatos ad nomen אָב.

Fig.&ſit.	*Nomen*.	*Valor*.
אָֽב׃	*Soph-pasùk*	*Punctum*.
אָ֑ב	*Athnàk*	2 *Puncta*.
אָ֔ב	*Zakèph-katòn*	*Punct.& virg.*
אָ֗ב	*Revia*	*Virgula*.

Ex Rhetoricis, duo ſunt præcipuè in uſu. 1. *Metheg*, inter shevà & Camèts in voce לְמַרָה. Dicitur Metheg, id eſt, frænum, quia linguam frænat, ut poſtea explicabitur. II. *Maccàph* conjungit duas, aut plures voculas, ut כָּל־גּוֹי *omnis gens*. Quoad ſedem, accentus grammaticus ſemper eſt in ultima, vel in penultima ſyllaba: plerumque in ultima. Dictio, quæ accentum habet in ultima, vocatur *Milra*, quæ in penultima, vocatur *Milel*. Cæterum quæ nam dictio ſit *Milra*, quæ M*ilel*, uſus meliùs docebit.

His præcognitis, ut ratio legendi conſtet, omnia neceſſaria paragraphis paucis comprehendam.

§. I.

§. I.

De punctis vocalibus ad literas applicandis.

Hæc tria puncta (ו) (ֹ) (ִ) literis adjunguntur ad latus sic. לוּ לוֹ לִי. Et (quia in lingua Hebraica, ſicut & in ceteris orientalibus, lectio inchoatur a dextra, & pergit ad ſiniſtram) legendum eſt, *li*, *lo*, *lu*. Porro Vau-cholem ſæpe ſcribitur ſine vau expreſſo: unde contingit aliquando, ut coincidat cum puncto literæ שׁ.

Reliqua puncta vocalia ſcribuntur ſub literis, ſed poſt illas pronunciantur. Sic רָם legendum eſt *Ram*, non *Arm*.

Excipe, *Pathach ſuffuratum*, ſeu Pathac neceſſitatis ſub literis ח, ע; & He (cum puncto illo, quod dicitur *Mappik* ſeu extenſor הּ) in fine vocum. Quando

enim

enim illæ literæ ſunt in fine vocum, & non præcedit immediatè Camèts, aut Pathach, ut recte pronuncientur, ponitur ſub illis Pathach, quod præter leges communes, & quaſi furtim ingreditur inter illas literas, & punctum præcedens. Sic מָשִׁיחַ legitur *Maſchiahh*, non *Maſchihha*.

§. II.

De literis quieſcentibus אֱהוִי

Initio dictionis, nulla illarum quieſcit. Literam autem *quieſcere*, *ſilere*, aut *mutam eſſe*, apud Grammaticos idem eſt, ac *non legi*: & *moveri*, idem eſt, ac *legi*.

In medio, nulla quieſcit, niſi puncto vocali careat.

In fine א ſemper quieſcit. Similiter ה, niſi puncto Mappik notetur. Sic (י)

poſt

post (̈) ut אֵי *ubi* : lege *e* , non *ei* . Cum ceteris autem vocalibus coalescit in diphthongum , ut חַי *hhai* vivus .

Dicitur etiam (י) quiescere , quando constituit Chirik-gadhòl . Et (ו) quando constituit (וֹ) aut (וּ) : aliàs Vau nunquam quiescit in fine .

§. III.

De Shevà Quiescente .

Shevà aliquando movetur , aliquando quiescit : ut ergo Shevà mobile a quiescente distinguas , Hæc sit regula :

Shevà silet post grammaticum accentum , aut breve punctum .

Nota tamen 1 . Shevà veniens post aliud Shevà (sive expressum , sive intellectum) non quiescit ; quia sic non venit post *breve pun-*

punctum, ſed poſt breviſſimum. Si autem duplex Shevà veniat poſt accentum grammaticum, utrumque quieſcit.

Nota 2. Shevà ſemper movetur, ſub litera dagheshata, ut לִמְּדוּ lege *limmedù*, non *limdù*. Similiter ſub priore ex literis geminatis juxta poſitis, ut הַלְלוּ lege *halelù*, non *hallù*:

§. IV.

De Shevà ſubintellecto.

Shevà *mutum* inſcribitur omni Caph finali ſic ךְ, niſi inſcribatur Camèts ſic ךָ. Sub aliis literis in fine vocum, aliquando exprimitur Shevà *mutum*. Quando autem non exprimitur, ſubintelligitur ſub omni litera mobili, quæ dictionem claudit.

§. V.

De Daghèsh.

Punctum in medio literæ impressum vocatur *Daghèsh*. Excipe tamen punctum in medio literæ הּ, quod non est Daghèsh, sed Mappik: & punctum in medio literæ וּ quando cum illa constituit Shurck.

Daghèsh autem duplex est. *Lene*, & *Forte*.

Daghèsh Lene inscribitur solis literis בְּגַדְ כְּפַתְ; illisque raró inscribitur, nisi sint *in principio sententiæ*, vel veniant immediatè post Shevà *mutum*, sive ejusdem, sive diversæ dictionis. Dicitur *Lene*, quia mere tollit aspirationem: nam, sine Daghèsh, literæ illæ sonant *Bh. seu V. Gh. Dh. Ch. Ph. Th.* Cum Daghèsh autem sonant *B. G. D. C. P. T.*

Da-

Daghèsh Forte invenitur in ómnibus literis, exceptis *gutturalibus*, & *Resh.* Dicitur *Forte*; quia non mere tollit aſpirationem a literis illis aſpiratis; ſed etiam illas, & quaſcumque alias, in quibus infigitur, ingeminat.

§. VI.

De Camèts-catuph diſtinguendo a Camèts.

Camèts-catuph figurâ non differt à Camèts: ut ergo aliunde diſtinguatur, hæc ſit Regula.

Niſi accentus mediet, Camèts
(*o*) *ante Shevà ſit.*

Quadruplex eſt caſus & 4. exemplis proponam.

חָכְמָה	וַיָּקָם	כָּל-גּוֹי	כֻּלּוֹ
1 *Hhocmà.*	2 *Vaijàkom.*	3 *Col-goi.*	4 *Collù.*

In

In 1. exemplo (ָ) venit ante Shevà expressum.

In 2. & 3. venit ante Shevà *mutum*, quod (juxta dicta §.4.) intelligitur sub מ & ל. In 4. exemplo, sub litera ל geminata per daghèsh, intelligitur etiam Shevà *mutum*: perinde enim est, ac si scriberetur כָּלְלוֹ. Nullus autem accentus in dictis exemplis mediat inter Camèts, & Shevà.

Vide nunc 4. exempla opposita.

חָכְמָה דְּבָרָם שָׂא־נָא לָמָּה

1 *Hhachemà*. 2 *Devaràm*. 3 *Sa-nà*. 4 *Lamma*.

In 1. exemplo venit quidem (ָ) ante Shevà expressum: sed mediat accentus *Metheg*. In 2. & 4. venit (ָ) ante Shevà subintellectum: sed mediat accentus grammaticus. In 3. exemplo, non venit ante Shevà sive expressum sive subintellectum.

Nota insuper quòd (ָ) ante (ֳ) sit O, licet

licet mediet accentus, ficut fæpe mediat inter punctum compofitum, & breve affine.

Appendix
De Accentibus, & *Keri Kethib*.

Magnam Grammaticorum Accentuum turmam omifimus; quia tyronum captum tranfcendit: id tantum fcire fufficiet; fyllabam, quæ habet accentum, tono afficiendam. Tenenda eft ergo regula fuperiùs tradita pro fede accentûs grammatici, & obfervanda funt paradigmata grammaticalia nominum, & verborum: in illis enim, ad fingulas voces, loco accentûs grammatici, fimplicem virgulam appofuimus, quæ fyllabam indicet tono afficiendam.

Reftat nunc unum advertendum, ideft, fæpe

ſæpe inveniri in Bibliis circellum, qui ſupra vocem poſitus ſignificat, vocem illam legendam aliter, quàm ſcribatur in textu. Et in multis Bibliis vera lectio notatur in margine. Sic *Gen.* 25. 23. in texto habetur גֹּיִם; in margine autem גוים, adjunctâ literâ ק. Circellus in textu monet lectorem, non haberi ibi omnes literas debitas: & ק in margine ſignificat, vocem legendam eſſe per literas marginales, applicatis punctis textualibus; ק enim eſt abbreviatio, pro קְרִי *lectum*. Tota verò hæc diverſitas inter lectionem & ſcriptionem, vocatur à Rabbinis *Kerì Kethìb*. Voces autem illæ קְרִי & כְּתִיב ſunt in forma Chaldaica; & ſignificant idem, quod Hebraicè קָרוּא & כָּתוּב, ideſt, *Lectum*, *Scriptum*.

CAPUT II.

De Nomine, Præfixis, & Pronomine.

NOmini accidunt, *Genus*, *Numerus*, *Casus*; &, apud Hebræos, *Præfixa* casuum expressiva, sicut & *Suffixa*, quæ originem ducunt ex pronomine primitivo, & locum supplent pronominis possessivi. Unde ut hæc omnia breviter & distincte explicentur, sit

§. I.

De Genere.

Genera in nominibus Hebraicis sunt tria. Masc. Fœm. Com. pro quibus hæc sit regula,

Fœminea ות ית תֶ תָ ה *Gens, Urbs, membra gemella.*

Mas-

Mascula cætera pleraque sunt. Communia multa.

Sensus est. Fœminini generis esse solent, nomina terminata in ָה, sicut & in ָת ית. ות cum ת (ut plerumque fit) servili. Item nomina, quæ significant Gentes, Urbes, & membra gemella, qualia sunt, oculi, aures, manus &c. Hinc

Adjectiva fœminina formantur a masculinis, communiter, addendo ָה ut טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bona*: sed prius tollitur terminatio ֶה, ut יָפֶה *pulcher*, יָפָה *pulchra*:

Aliquando addendo ַת ut אַחֵר *alius* אַחֶרֶת *alia*. Et utroque modo fit in Participiis, ut suo loco videbimus.

Fœmininum per (ִית) formant nomina Ordinalia, & Gentilia terminata in (ִי) ut שֵׁנִי *Secundus*. שֵׁנִית *Secunda*. עִבְרִי *Hebræus*. עִבְרִית *Hebræa*. Alio item modo, ut עִבְרִיָּה.

Genus Neutrum (licet aliquando per masculinum) communiter exprimitur per fœmininum : ut notat S. Hieronymus ad finem c.7. *Eccle.* Et hinc in Psalmo dicitur, *unam* petii a Domino, *hanc* requiram.

Gradus Comparationis (ut hos explicando, simul compleamus doctrinam de *Adjectivis*) fiunt circumloquendo sic : טוֹב מִיַּיִן *bonum præ vino*, i. e. *melius vino*. טוֹב מְאֹד *bonum valde* i. e. *optimum* : vel sic יָפָה בַּנָּשִׁים Cant. 1. 8. *pulchra in mulieribus*. i. e. *pulcherrima* : sic *Benedicta tu in mulieribus* i. e. *Benedictissima mulierum.*

§. II.

De Numero.

Numeri sunt tres. Singularis, Dualis, & Pluralis.

Dualis fit, addendo (ַיִם) ut יוֹם *dies*, יוֹמַיִם *biduum*: ſed nomina terminata in (ָה) priùs mutant ה in ת ut אַמָּה *cubiti*, אַמָּתַיִם *duo cubiti*.

Pluralis in maſculinis fit addendo (ִים) ut שִׁיר *canticum*. Pl. שִׁירִים: ſed priùs tollitur terminatio ֶה ut פֶּה *os*, פִּים *ora*.

Pluralis in fœmininis fit addendo וֹת, ut אוֹת *ſignum* pl. אוֹתוֹת: ſed prius tollitur terminatio ָה ſicut & ת ſervilis. ut חוֹמָה *murus*, pl. חוֹמוֹת. אִגֶּרֶת *Epiſtola* pl. אִגְּרוֹת. Speciale eſt מַלְכוּת *regnum* pl. מַלְכֻיּוֹת ſicut & אָמָה *Ancilla*; plur. אֲמָהוֹת retento ה.

Anomala.

1. Quædam nomina habent ſingularem numerum tantum, ut nomina propria, appellativa metallorum &c.

2. Quædam dualem tantùm, ut מַיִם *aqua*. שָׁמַיִם *cœli* &c.

3. Quædam pluralem tantùm, ut חַיִּים *vita*. פָּנִים *facies* &c.

4. Quædam habent terminationem masculinam in singulari, & fœmininam in plurali. ut אָב *pater*. pl. אָבוֹת.

5. Quædam è contra. ut יוֹנָה *columba*. יוֹנִים.

6. Quædam in plurali habent utramque terminationem. ut צָבָא *Exercitus*. pl. צְבָאִים vel צְבָאוֹת. דּוֹר *ætas*, *generatio*. pl. דּוֹרִים vel דּוֹרוֹת &c.

§. III.

De Casu.

Casus Genitivus exprimitur per Regimen.

Quoties enim in lingua latina, ex duo-

duobus ſubſtantivis concurrentibus, poſterius debet eſſe in genitivo caſu; toties in hebraica, *prius* dicitur eſſe in Regimine, ſeu in ſtatu conſtructo. *Regimen* autem mutat terminationem ה in ת ut מַלְכָּה *Regina* מַלְכַּת שָׁמַיִם *Regina cœlorum*. Item terminationem pluralem (ים) & dualem (ַיִם) mutat in (ֵי) ut חַיִּים vita, חַיֵּי אַבְרָהָם *vita Abrahami*. עֵינַיִם *oculi*, עֵינֵי יוֹנִים *oculi columbarum*.

Accuſativus exprimitur per particulam אֶת.

Reliqui caſus exprimuntur per literas quaſdam nominibus præfixas: quas ſimul cum aliis *Præfixis*, quæ frequenter occurrunt, breviter nunc explicabo.

§. IV.

De Præfixis.

Sunt ſeptem literæ (comprehenſæ his

vocibus (מֹשֶׁה וְכָלֵב) quæ, quia præfigi solent, vocantur *Præfixa*. Quid significent dum præfinguntur, & quibus punctis instrui debeant, Tabula subjecta indicabit.

	Significatio.	*Modus præfigendi*.	
מ	A. Ex. Præ.	per (ִ)	Infixo daghèsh forti in litera sequente.
ש	Qui. Quæ. Quod.	per (ֶ)	
ה	[illegible]	per (ַ)	
ו	Et.	Communiter per Shevà.	
כ	Sicut.		
ל	Ad. signũ Dativi.		
ב	In.		

De Daghèsh autem infigendo, hîc & alibi passim locum habet hæc

Regula Generalis.

Si litera, quæ deberet dagheshari, non potest recipere daghèsh; compensatio debet fieri mutando punctum breve præcedens, in longum, ideſt, (ִ) in (ֵ) (ֻ) in (וֹ) (ַ) in (ָ).

Sed ad pleniorem notitiam de his *præfixis*, sit

APPEN-

Appendix I.

De ה.

Juxta dicta, ה Demonstrativum præfigitur per pathach sequente daghèsh. Et, ob daghèsh exclusum, Pathach, juxta regulam generalem, mutatur in Camèts. Observandæ tamen sunt hæ

Regulæ Speciales.

1. ה Demonstrativum ante literas ה & ח & מְ Shevatum Participii, quæ excludunt daghèsh, præfigitur per pathach. Et sic nulla fit compensatio. Imò Pathac ante ה, & ח raro mutatur in Camèts ob compensationem.

2. Ante הָ & עָ cametsatas in penultima syllaba existentes, & ante חָ cametsatam, sive in penultima sive alibi, Pathach mutatur in segòl.

3. ה Præfixum aliquando est *Interroga-*

rogativum. Tunc autem communiter præfigitur per (ֲ) ut הֲלֹא *an non*?

Appendix II.

De ו.

Dictum est quòd (ו) præfigatur communiter per Shevà. Observandæ tamen sunt hæ

Regulæ Speciales.

1. Ante literas Shevatas, aut Labiales, mutari solet in (וּ), & Shurèk illud habetur pro brevi.

2. Quando (ו) copulat nomina, quorum posterius est monosyllabon, aut *Milel*, præfigitur per (ָ) etiam ante Labiales.

3. Aliquando (ו) non tantùm copulat, sed, quoad significationem, convertit Præteritum in Futurum, & contrà.

Vau Conversivum Præteriti, præfigitur

tur juxta regulas jam datas: ſed in 1. & 2. perſona ſing. trajicit accentum in ultimam ſyllabam: ut וְאָמַרְתָּ *& dices*. וְשָׁמַרְתִּי *& cuſtodiam*. Excipe verba Quieſcentia *Lamedh-Aleph*, *&* *Lamed-He*.

Vau Converſivum Futuri præfigitur per (ַ) ſequente daghèsh. Jodh autem Futuri Shevatum, non recipit daghèsh, nec ulla fit compenſatio.

Nota. Hoc ו Converſivum Futuri ſæpe retrahit accentum, & ſimul mutat ultimum (ֵ) aut (ִ) in (ֶ) ſicut & ultimum (וּ) aut (וֹ) in Camèts-Catùph. ut יָקוּם יְבָרֵךְ a וַיָּקָם וַיְבָרֶךְ Aliquando etiam mutat ultimum (וּ) in (ַ) ante *Gutturales*, *&* *Resh*.

APPEN-

Appendix III.

De בלכ :

Præfiguntur communiter per Shevà, ut dictum est. Obſervandæ tamen ſunt hæ

Regulæ Speciales.

1. Ante Jodh Shevatum, habent chirik. Et hoc juxta regulam generalem tradendam cap. Sequenti. Inſuper autem abjicitur Shevà ipſius Jodh: & ſic, pro duplici Shevà, manet unum Chirik. ut בִּיהוּדָה *in Judæa*, loco dicendi בְּיְהוּדָה.

2. Sæpe excludunt ה demonſtrativum, &, ſuccedentes, punctum ejus aſſumunt. ut לַמֶּלֶךְ *Regi*, pro לְהַמֶּלֶךְ.

3. Ante verba Infinitiva, ſi ſint monoſyllaba, aut *Milel*, ל præfigitur per Camèts. Sic etiam aliquando ante nomina monoſyllaba, & *Milel*.

§. V.

§. V.

De Pronomine Primitivo.

Pronomina Primitiva ſunt *perfecta*, quia declinantur cum genere & numero; habentque ſuo modo Caſus per *Præfixa* exprimendos, ut in Tabula ſequente.

	Nom.	*Gen.*	*Dat.*	*Accuſ.*	*Ablat.*
Ego Com.	אֲנִי	שֶׁלִּי	לִי	אוֹתִי	מִמֶּנִּי
Tu maſc.	אַתָּה	Formatur a Dativo, mere præfigendo שׁ more ſolito.	לְךָ	אוֹתְךָ	מִמְּךָ
Tu fœm.	אַתְּ		לָךְ	אוֹתָךְ	מִמֵּךְ
Ille	הוּא		לוֹ	אוֹתוֹ	מִמֶּנּוּ
Illa	הִיא		לָהּ	אוֹתָהּ	מִמֶּנָּה
Nos Com.	אֲנַחְנוּ		לָנוּ	אוֹתָנוּ	מִמֶּנּוּ
Vos maſc.	אַתֶּם		לָכֶם	אֶתְכֶם	מִכֶּם
Vos fœm.	אַתֶּן		לָכֶן	אֶתְכֶן	מִכֶּן
Illi	הֵם		לָהֶם	אוֹתָם	מֵהֶם
Illæ	הֵן		לָהֶן	אוֹתָן	מֵהֶן

Anno-

Annotationes.

1. Frequenter dicitur אָנֹכִי pro אֲנִי 2. Aliquando per aphæresin, נַחְנוּ pro אֲנַחְנוּ. 3. Poeticè לָמוֹ pro לָהֶם. 4. Cum ה Paragogico, אַתֵּנָה הֵנָּה הֵמָּה pro אַתֶּן הֵן הֵם. 5. Abjecto altero מ, מִנִּי pro מִמֶּנִּי &c.

Huc reducuntur alia Pronomina.

1. *Demonstrativum.* Sing. Masc. זֶה *hic, iste.* Sing. fœm. זֹאת, זֹה, זוֹ, Sing. com. זוּ. Plur. com. אֵלֶּה אֵל *hi & hæ.*

2. *Relativum* אֲשֶׁר omnis gen. & num. ut Præfixum ש.

3. *Interrogativum*, de persona. מִי *Quis? Quæ?*

Et de alia re quavis, מָה, מֶה, מַה *Quid?*

§. VI.

De Pronomine possessivo, seu *Suffixis*.

Pronomina possessiva, sunt particulæ desumptæ ex Primitivis: Et, quia nomini-

minibus ſuffigi ſolent, dicuntur *Suffixa*. Non variantur ob diverſum genus nominis, cui ſuffiguntur, ſed ob diverſum genus perſonæ poſſidentis, ut patet ex Tabula ſequente.

Nomen Sing. *Nomen plurale.*

	Perſon.	Suffix.	שִׁיר		Perſon.	Suffix.	שִׁירִים
Suffixa ſingularia.	1. C.	ִי	שִׁירִי	Suffixa ſingularia.	1. C.	ַי	שִׁירַי
	2. M.	ְךָ	שִׁירְךָ		2. M.	ֶיךָ	שִׁירֶיךָ
	2. F.	ֵךְ	שִׁירֵךְ		2. F.	ַיִךְ	שִׁירַיִךְ
	3. M.	וֹ	שִׁירוֹ		3. M.	ָיו	שִׁירָיו
	3. F.	ָהּ	שִׁירָהּ		3. F.	ֶיהָ	שִׁירֶיהָ
Suffixa pluralia.	1. C.	ֵנוּ	שִׁירֵנוּ	Suffixa pluralia.	1. C.	נוּ	שִׁירֵינוּ
	2. M.	ְכֶם	שִׁירְכֶם		2. M.	כֶם	שִׁירֵיכֶם
	2. F.	ְכֶן	שִׁירְכֶן		2. F.	כֶן	שִׁירֵיכֶן
	3. M.	ָם	שִׁירָם		3. M.	הֶם	שִׁירֵיהֶם
	3. F.	ָן	שִׁירָן		3. F.	הֶן	שִׁירֵיהֶן

Anno-

Annotationes.

1\. Nomina ſingularia terminata in (ֶה) hanc terminationem abjiciunt, antequàm adjungatur ſuffixum : ut שָׂדֶה *ager*, שָׂדִי *ager meus*.

Terminata autem in (ָה) mutant ה in ת ut מַלְכָּה *Regina*, מַלְכָּתִי *Regina mea*. פֶּחָה *Dux*, פֶּחָתְךָ *Dux tuus*.

2\. Nomina Pluralia terminata in וֹת (ut מַלְכוֹת *Reginæ*, אָבוֹת *Patres*) ſumi poſſunt tanquam maſculina ſingularia, ut inde fiant pluralia (אֲבוֹתִים מַלְכוֹתִים): ſi enim his pluralibus fictis jungantur *ſuffixa* more ſolito, omnia rectè ſe habebunt : ut מַלְכוֹתַי מַלְכוֹתֶיךָ *Reginæ meæ, tuæ* &c. אֲבוֹתַי, אֲבוֹתֶיךָ *Patres mei, tui* &c. Sed hujuſmodi nomina recipiunt etiam ſuffixa ָם & ָן ut מַלְכוֹתָם *Reginæ eorum*, אֲבוֹתָן *Patres earum*.

APPEN-

Appendix

De Formatione Nominum.

Nomina formantur à verbis, diversimode.

1. Per meram mutationem punctorum. ut מֶלֶךְ *Rex*, a verbo מָלַךְ *regnavit*.

2. Per repetitionem alicujus literæ radicalis. ut קָדְקֹד *vertex*, à verbo קָדַד *inclinavit verticem*.

3. Per literas הֶאֱמַנְתִּי superadditas. Ex his autem literis, מ & א præponi solent, ת postponi, reliquæ præ, vel post.

Variæ etiam sunt nominum classes, per analogiam ad varias Conjugationes verborum. Nomina autem derivata a verbis Imperfectis sequuntur, ut plurimùm, illorum anomalias, seu irregularitates, de quibus postea.

CAPUT III.

De Mutatione Punctorum.

IN cap. præcedenti, ut facilior esset doctrina illa generalis; eligendo exempla, in quibus non requirebatur Punctorum Mutatio, studiosè vitavimus hanc difficultatem, quæ, ut plerisque videtur, est hujus Linguæ præcipua. Nunc autem, ut eam enodemus, sit

§. I.

De mutatione ob Accentum.

Ob Accentum distinctivum, præcipuè si sit unus ex majoribus, varia fit mutatio, punctis, propter pausam, productis.

1. Generaliter, Pathach præcedens mutatur in Camèts. Ut אֱלֹהָ֑י *Deus meus*, pro אֱלֹהַי. אָמָ֑ר *dixit*, pro אָמַר.

2. In

2. In nominibus. Shevà mutatur in (ֶ) retracto accentu. Ut פֶּרִי *fructus* pro פְּרִי. Quod frequenter fit ante *suffixum* ךָ ut יָדֶךָ *manus tua*, pro יָדְךָ. Sic (ֳ) aliquando mutatur in Chòlem, ut חֹלִי *morbus* pro חֳלִי.

Item (ֵ) præcedens sæpe mutatur in (ֶ) ut שֶׁמֶשׁ *sol*, pro שֵׁמֶשׁ: sic aliquando in verbis, ut לָשֶׁבֶת *sedere*, pro לָשֵׁבֶת.

Unum est nomen אֶרֶץ *terra*, quod, quando ei præfigitur ה, semper mutat prius (ֶ) in Camèts, licet non adsit accentus distinctivus. E contra מֶלֶךְ *Rex*, & צֶדֶק *justitia*, nunquam mutantur ob accentum.

3. In verbis. Shevà mutatur in punctum longum, ex quo ortum habuit, retracto accentu. Ut יִמְסֹרוּ *tradent*, pro יִמְסְרוּ a fut. sing. יִמְסוֹר. Illud autem Shevà

mutandum, ſi ortum habuit ex brevi, mutatur in longum ſimile, ut מָסָ֫רו *tradiderunt*, pro מָסְרוּ a ſing. מָסַר.

Maccàph è contra mutare ſolet puncta longa in ſimilia brevia. i. e. (ָ) in (ַ) (ֵ) in (ֶ) (וֹ) in Camèts-catùph. ut מַה־ *quid*, pro מָה. אֶת־כָּל־ *totum*, pro אֵת כּוֹל.

§. II.

De Mutatione ob alias cauſas.

Præter Accentum, quatuor ſunt cauſæ, ob quas ſæpè mutantur puncta in nominibus, ideſt, *Suffixum*, *Regimen*, *Numerus* (dualis, aut pluralis) *Genus fœm*: quando in adjectivis, Genus fœmininum formatur ex maſculino. Et (generatim loquendo de mutatione ob iſtas cauſas) quatuor tantùm ſunt puncta mutabilia

i. e.

i. e. (׳) (ֵ) (ֶ) (׳). Nec nisi in ultima, vel penultima syllaba. Mutantur autem quatuor dicta puncta, ob quatuor dictas causas, juxta regulas sequentes

Pro (׳) (ֵ) (ֶ) in Penult.

REGULA. *Camets, Tsere, Segol, quando sunt in penultima syllaba, debent mutari in Shevà, ob quamlibet ex dictis quatuor causis.*

Fit tamen Exceptio: quia Regimen singulare retinet Segòl, & Tserè similiter quando constituit quinque puncta, ut in nomine עֵגֶל *Vitulus.*

Pro eisdem in ultima syllaba.

1. REGULA. *Camets ultimum mutatur in singulari in (ַ) ob regimen, & cum affixis* כֶן, כֶם. *In plur. verò mutatur in (ֵ) ob regimen, & cum affixis* כֶן כֶם, & הֶם, הֶן.

 2. *Tse-*

2. *Tsere ultimum, si præcedat* (ֵ), *mutatur ut Camets: Si præcedat aliud punctum in regim. sing. manet immotum; aliàs semper mutatur in* (ְ).

3. *Segol ultimum* (*extra regim. sing. ubi manet*) *ferè mutatur in* (ְ) *præterquam in plurali tam status absoluti, quam in affixis aliis a* הֶם, הֶן, כֶם, כֶן, *in quibus mutatur in* (ָ).

Pro (ֹ)

Regula. *Cholem non mutatur, nisi sit in penultima syllaba, & veniat ante Segòl, aut Patach. Tunc autem mutatur in* (*o*) *brevissimum, seu* (ֳ).

Excipitur tamen Regimen singulare, ubi proinde nulla fit mutatio.

Nota 1. *Patach vicarium* ֲ (ֲ) habetur pro (ַ) & easdem leges sequitur. Est

au-

autem Pathach vicarium in ſegòl, quando venit ſub, vel ante gutturalem in dictione *Milel*: Ut בַּעַל *Dominus*, pro בַּעַל פֶּסַח *Paſcha*, pro פֶּסַח.

Nota 2. Sæpe contingit, ut mutatio facta juxta regulas præcedentes (licet primo, & per ſe debita) corrigenda ſit, juxta regulas aſſignandas in §. ſequenti.

§. III.

Regulæ Generales pro Shevà.

1. REGULA. *Shevà ſimplex, licet quieſcens, raro, mobile autem nunquam ponitur ſub gutturali; ſed, loco ejus, poni debet Shevà compoſitum*. Hoc autem Shevà compoſitum, plerumque eſt (ֲ), aut aliud affine puncto præcedenti.

Hinc obiter evincitur, dari (o) breviſſimum, ſeu punctum compoſitum quod

vocavimus *Catèph-Camèts*. Nam ſicut cæteræ puncta compoſita, ſic (ֳ) ponitur pro Shevà ſub gutturalibus, præſertim poſt (o) breve. Sic dicitur אָהֳלוֹ oholò *tabernaculum ejus*, pro אָהְלוֹ ohlò, ab אֹהֶל. Et ſimiliter fit per totam Conjugationem *Hophàl*, quando prima Radicis eſt gutturalis.

2. Regula. *Punctum compoſitum, ante aliud Shevà, amittit ſuum*. Ut, (ex מַעֲשֶׂה *opus*) מַעַשְׂךָ *opus tuum*: pro מַעֲשְׂךָ. In pauſa autem eſſet מַעֲשֶׂךָ.

3. Regula. *Shevà ſimplex non legitur ante aliud Shevà, ſive ſimplex, ſive compoſitum*. Sed primo Shevà ſimplex ante aliud Shevà ſimplex, mutatur *Communiter* in Chirik-parvum: *Frequenter* in Pathach, præſertim ſub, vel ante gutturalem: *Aliquando* in Segòl, præſertim

ſi

ſi Shevà mutandum originem ducat ex Tſere. Secundò Shevà ſimplex ante Shevà compoſitum, mutatur in punctum affine ipſi compoſito. Ut וַאֲנִי *& ego*, בֶּאֱמֶת *in veritate*, בָּעֳנִי *in afflictione*.

Hinc oritur *Specialis contractio*, ut dicatur בַּאדוֹנָי *in Domino*, pro בַּאֲדוֹנָי, & באל'הים *in Deo*, pro בֶּאֱלֹהִים. Sic frequens eſt לֵאמוֹר *dicere*, pro לֶאֱמוֹר.

Mutatio ergo punctorum facta juxta regulas datas in §. præcedenti, debet ita corrigi juxta has ultimas tres regulas generales, ut neque Shevà ſimplex legatur ſub gutturali, neque legatur Shevà ſimplex, ſive compoſitum, ante aliud Shevà. Et ſic Mutatio redditur completa.

§. IV.

§. IV.

Exempla Mutationis completæ.

Patet ex regulis de mutatione punctorum, quòd eadem mutatio, quæ fit pro Regimine, seu Forma constructa, inserviat etiam *suffixis* כֶם, כֶן, & הֶם, הֶן; cum interim reliqua *suffixa* sequantur potiùs formam absolutam. Hinc, quatuor illa *suffixa* vocabo *Constructa*, reliqua vocabo *Absoluta*: Et ut res magis adhuc pateat, adjungam exempla, juxta varias Nominum Classes.

Sing. דָּבָר *verbum* cum Suffix. *Absolutis* דְּבָרִי &c.

Reg. דְּבַר Et sic suffix. *Constructa* ut דְּבַרְכֶם.

Plur. דְּבָרִים. Et sic suffix. *Absoluta* ut דְּבָרַי.

Reg. דִּבְרֵי. Et sic suffix. *Constructa* ut דִּבְרֵיכֶם.

Sing.

Sing. שָׁכֵן *vicinus cum Abſolutis* ut שְׁכֵנִי &c.

Reg. שְׁכַן Et ſic cum Conſtructis ut שְׁכֶנְכֶם.

Plur. שְׁכֵנִים Et ſic cum Abſolutis ut שְׁכֵנַי.

Reg. שִׁכְנֵי Et ſic cum Conſtructis ut שְׁכֵנֵיכֶם.

בֶּגֶד *Veſtis*		Nil mutant ob	בִּגְדִי
מֶלֶךְ *Rex*		Regimen ſing.	מַלְכִּי
עֵגֶל *Vitulus*		ſed cum omnib.	עֶגְלִי
קוֹדֶשׁ *Sanctitas*		ſuffixis ſic.	קָדְשִׁי
In plurali.	בְּגָדִים		בְּגָדַי
	מְלָכִים	Et ſic cum ſuffix.	מְלָכַי
	עֲגָלִים	abſolutis. ut	עֲגָלַי
	קֳדָשִׁים		קֳדָשַׁי
Reg. plur.	בִּגְדֵי		בִּגְדֵיכֶם
	מַלְכֵי	Et ſic cum ſuffix.	מַלְכֵיכֶם
	עֶגְלֵי	Conſtructis, ut	עֶגְלֵיכֶם
	קָדְשֵׁי		קָדְשֵׁיכֶם

צְדָקָה

צְדָקָה *Justitia*. Suff. absoluta ut צִדְקָתִי.
Reg. צִדְקַת Suff. Constructa ut צִדְקַתְכֶם.
n. 6. Pl. צְדָקוֹת, quasi a sing. צְדָק, quia (ut dictum est c. 2. §. 2.) הָ tollitur priusquam addatur וֹת.

n. 6. f. Reg. צִדְקוֹת. Plurale fictum (de quo cap. 2.) צִדְקוֹתִים Unde omnia suffixa ut צִדְקוֹתַי, צִדְקוֹתֶיךָ &c.

Eandem formam sequitur שִׁפְחָה *Ancilla* cum aliis multis similiter contractis. Nam (quasi esset in singulari שְׁפָחָה) fit in plurali absoluto שְׁפָחוֹת.

APPENDICES.

De Punctorum mutatione anomalâ.

Inter legendum, multæ occurrunt Punctorum mutationes anomalæ: quarum præcipuas in his appendicibus breviter explicabo.

APPEN-

Appendix I.

De Accentu distinctivo.

Accentus distinctivi, præcipuè majores *Soph-pasùk* & *Athnàk*, faciunt

לָ֑ךְ	pro	לְךָ	עָ֑תָּה	pro	עַתָּה
אוֹתָ֑ךְ		אוֹתְךָ	אָ֑תָּה		אַתָּה
מִמָּ֑ךְ		מִמְּךָ	אָנ֑וֹכִי		אֲנוֹכִי
בָּ֑ךְ		בְּךָ	אָֽנִי׃		אֲנִי

In illis transponuntur puncta, & syllabarum numerus contrahitur: in istis producuntur puncta, & Accentus retrahitur.

Appendix II.

De Nominibus ortis ex Defectivis ע.

Hæc Nomina nil solent mutare ob Regimen sing. sed aucta a fine per suffixum, numerum pluralem, aut terminationem fœmininam; habent daghèsh ad significandum

candum defectum ; & punctum longum præcedens mutatur in breve, ideſt,

(ֵ in ִ) (ֶ in ִ) (וֹ in ָ)

Sic שַׂק *ſaccus*. ſuffix. שַׂקִּי . תָּם *perfectus*, *integer*. pl. תָּמִים fœm. תָּמָּה .

לֵב *Cor*, לִבִּי *cor meum*. חֵן gratia, חִנּוֹ *gratia ejus*. עֹז *robur*, עֻזִּי *robur meum*. תֹּם *perfectio*, תֻּמִּי &c.

In his autem Nominibus (ֵ) repertum ſub augmento antecedente, manet. Ut מָגֵן *Clypeus* à גָּנַן *protexit*, Pl. מָגִנִּים . Suffix. מָגִנִּי &c. Excipitur מָחוֹל *Chorus*.

Hæc	פַּת *Buccella*	Aucta a fine, mutant (ַ) in (ִ) ſequente daghèsh. ſic Plur. פִּתִּים *Buccellæ* &c.
	מַס *Tributum*	
	צַר *Latus*	
	חַת *Terror*	
	בַּז *Præda*	
	סַף *Limen*	
	גַּת *Torcular*	

Ad

Ad defectiva reducuntur	
	בַּת *filia*, pro בְּנֶת suffix. בִּתִּי &c.
	Pl. בָּנוֹת Et cætera inde regulariter.
	אֱמֶת *veritas*, pro אֱמֶנֶת suff. אֲמִתִּי &c.
	אַף *facies*, *nasus*, *ira* pro אֶנֶף suff. אַפִּי.

Appendix III.

De Nominibus ortis ex Quiescentibus י.

1. Hæc	מָוֶת *mors* תָּוֶךְ *medium* אָוֶן *iniquitas*	Contrahuntur per (וֹ) ut מוֹתִי *mors mea* &c.
2. Hæc	שׁוֹר *bos* שׁוֹק *platea* דוּד *canistrum*	in pl. dilatantur per ו mobile ut שְׁוָרִים *boves*.
3. Hæc & & similia	זַיִת *oliva* עַיִן *oculus*	Contrahunt (ַ) & (ִ) in unum (ֵ) ut זֵיתִים *olivæ* עֵינִי *oculus meus*.

Sed

Sed excipe.

חַיִל *robur exercitus*		חֲיָלִים	
עַיִר *pullus asini*	in plur.	עֲיָרִים	
תַּיִשׁ *hircus*	habent	תְּיָשִׁים	
בַּיִת *domus*		בָּתִּים	

Et שַׁיִת *vepres*, habet cum suffixo שִׁיתוֹ

4. Hæc

עִיר *civitas*	habent	עָרִים	per ָ immutabile.
רֹאשׁ *caput*	in plur.	רָאשִׁים	per ָ mutabile.
יוֹם *dies*		יָמִים	

Appendix IV.

De nominibus ortis ex Quiescentibus Lamedh-He.

1. Disyllaba quædam terminata in ָה & וּת non mutant (ָ) in penultima

אָלָה *juramentum*	cum suffix.	אָלָתִי
בָּרוּת *Esca*, &c.		בָּרוּתִי

Huc reducuntur רָמָה & רָמוּת *excelsum*. Item רָעָה *malum*. צָרָה *angustia*. Et alia quædam similia.

2. No-

2. Nomina finita in ֶה ut מִקְנֶה *possessio* (a קָנָה *possedit*) ob Reg. sing. mutant (ֶ) in (ֵ) ut מִקְנֵה צֹאן *possessio pecoris*. Aucta a fine amittunt ה, unde fit in plur. מִקְנִים. Denique recipiunt suffixum verbale הוּ, ut מִקְנֵהוּ *possessio ejus*.

3. Quædam monosyllaba variantur, ut sequitur.

אָב *pater*. Suffixa absoluta. אָבִי, אָבִיךָ, אָבִיהוּ vel אָבִיו, אָבִיהָ, אָבִינוּ.

Reg. Singul. אֲבִי. Suffixa constructa אֲבִיכֶם &c.

Plur. אָבוֹת Reg. אֲבוֹת. Suff. regulariter.

אָח *frater*, ut אָב; sed in Plur. אַחִים. Reg. אֲחֵי. חָם *socer*, ut אָב. sed in Bibl. tantum חָמִיהָ, חָמִיךָ.

דָּם *sanguis*. Omnia regulariter, præter דִּמְכֶם. יָד *manus* nil irregularit. præ-

ter יְרֵכֶם , יְרֵכֶן . פֶּה or reg. Sing. פִּי . Suffixa . פִּיךָ פִּיו &c. ut in אָב

Plur. פִּיפִיּוֹת פֵּיוֹת פִּיּוֹת פִּים

שֶׂה agnus . Reg. שֵׂה . Suffix. שֵׂיוֹ & שֵׂיהוּ

בֵּן filius . Reg. בֶּן vel בִּן . Pl. בָּנִים) cætera re-

שֵׁם Nomen . Reg. שֵׁם . Pl. שֵׁמוֹת) gularia.

Appendix V.

De Camèts.

1 | שָׁלִישִׁים Tribuni) retinent (ָ) ut distinguantur a
| שָׁבֻעִים Septimanæ) שְׁלִישִׁים Tertiani, שְׁבֻעִים jurati.

2 | אִכָּרִים agricolæ) Et alia quædam si-
| חַטָּאִים peccatores) milia ubique reti-
| חָרָשִׁים fabri) nent (ָ)

Nota . חָרָשִׁים est ejuſdem formæ cum חַטָּאִים . Primum enim (ָ) ponitur pro (ַ) ad compenſandum daghèsh excluſum ex Resh .

קָטָן

3	קָטָן *parvus*	Et alia quædam simi-
	גָּמָל *camelus*	lia Euphoniæ gratiâ,
	אוֹפָן *rota*	mutant ultimum (ָ)
	מִשְׂגָּב *refugium*	in (ַ) sequente da-
	שָׁפָן *cuniculus*	ghèsh, ut קְטַנִּים &c.

Appendix VI.

De Tserè.

Hæc & quædam similia retinent (ֵ)	אֲפֵלָה *caligo*	אֲבֵלִים *lugentes*
	בְּרֵכָה *piscina*	שְׂמֵחִים *lætantes*
	גְּזֵלָה *rapina*	חֲפֵצִים *volentes*
	שְׁאֵלָה *petitio*	שְׁכֵחִים *obliviscentes*

Item בְּאֵר *puteus* & similia frequentius retinent (ֵ)

Hæc autem constanter.	רֵאשִׁית *principium*	Et omnia ubi (ֵ) sic venit ante quiescentem.
	אֵיבָה *inimicitia*	
	הֵיכָל *templum*	

Nota. חֵרֵשׁ *surdus*, est ejusdem formæ cum אִלֵּם *mutus*. Primum enim (ֵ)

ponitur pro (ֵ) ob daghèsh exclusum ex Resh . Et ideo manet in Plur. חֵרְשִׁים .

Appendix VII.

De Segòl .

Segòl in Dualibus ubique mutatur in Shevà . Ut אֹזֶן *auris* . Dual. אָזְנַיִם . suffixa omnia ut אָזְנֵי &c.

Nota . גַּחַל (unde plur. גֶּחָלִים *prunæ*) sicut & פֶּחָם *carbo* , est ejusdem formæ cum גַּנָּב *fur* . Illud enim (ַ) ponitur pro (ֶ) ante ח (ut dictum est pag. 25.) & ideò (ַ) illud manet , quamdiu manet ח camet-satum . At quando mutatum fuerit (ַ) sub ח , tunc etiam (ֶ) (excluso ַ) sedem sibi debitam occupat . Unde dicitur in Regimine גַּחֲלֵי אֵשׁ *prunæ ignis* .

Appen-

Appendix VIII:

De Cholem.

1	בֹּקֶר *mane* פֹּעַל *actio* קֹמֶץ *pugillus* רֹמַח *ſpiculum* רֹתֶם *juniperus*	In plurali abſoluto mutant Cholem in Shevà. Ut בְּקָרִים &c.
2	אֹהֶל *tabernaculum* כּוֹבַע *galea* פֹּעַל *actio*	In plur. abſoluto & cum ſuffixis aliquando retinent Cholem.

Cætera hujus formæ nomina, juxta regulam generalem, mutant Cholem in (ֳ) quod (ſicut cætera puncta compoſita) ante aliud Shevà, amittit ſuum: & ſic tranſit in (o) breve. Aliquando ta-

tamen tranſit in (ְ) ut גְּדְלוֹ magnitudo ejus a גֹּדֶל.

Cholem ultimæ ſyllabæ ſæpe, Euphoniæ gratiâ, mutatur in (ֻ) ſequente daghèsh. Ut אָדֹם *rufus*, plurale אֲדֻמִּים: ſic

חַרְטֹם	*magus*	נָקֹד	*punctatum*
קַרְדֹּם	*ſecuris*	עָקֹד	*variegatum*
עָרֹם	*nudus*	עָקֹב	*fraudulentum*
עֵירֹם	*nudus*	עָמֹק	*profundum*

Præter omnem regulam אֱנוֹשׁ *homo* fit in plur. אֲנָשִׁים.

CA-

CAPUT IV.

De Verbo Perfecto.

VErba apud Hebræos habent duo Tempora, *Præteritum* & *Futurum*: pro *Præsenti* utuntur Participio, quod ideo vocatur *Benoni*, seu intermedium; quia medium est inter Præteritum, & Futurum. Dicunt v. g. *Ego tradens*, *tu tradens* &c. pro *trado*, *tradis* &c.

Sunt 4. Conjugationes.

1. *Kal* seu *Paal*; cujus Passiva est *Niphal*.

2. *Piel*: cujus Passiva *Pual*.

3. *Hiphil*: cujus Passiva *Hophal*.

4. *Hithpael*; quæ, quia est reciproca, non habet Passivam. Hæc autem Conjugationum nomina ortum ducunt ex antiquo paradigmate פָּעַל.

Idem verbum inflectitur per omnes illas Conjugationes : sed sic acquirit diversas significationes. v. g. מָסַר

In 1. Conjung. nudè significat actionem, idest, *tradidit*, vel passionem נִמְסַר *traditus est*.

In 2. additur emphasis : מִסֵּר *diligenter tradidit*, מֻסַּר *diligenter traditus est*.

In 3. significat actionem, mediante aliâ actione, vel passione : הִמְסִיר *fecit tradere*, הָמְסַר *factus est tradere*.

In 4. significat actionem reciprocam; הִתְמַסֵּר *tradidit se ipsum*.

Sic plerumque, ob varias Conjugationes, variatur verborum significatio: quando aliter continget, Lexicon indicabit : Hoc specialiter notari potest, quòd Verba, quæ in *Kal* sunt neutra, in *Piel* fiant activa. Quid autem quæque

Conjugatio contineat, sequens tabula exhibebit, simul cum paradigmate, ad cujus normam conjugari debent omnia verba perfecta. Si *Kal* accuratè discatur, ut debet, nulla ferè restabit difficultas in *Niphal*, cæterisque Conjugationibus addiscendis. Ipsa Conjugationum nomina *Niphal*, *Piel* &c. primam vocem suggerent: & reliquæ, quasi sponte venient ad imitationem ipsius *Kal*, præsertim si prius legeris Annotationes subjungendas.

HITHPAEL.	HOPHAL.	HIPHIL.	PVAL.
התמסר	המסר	המסיר	מסר
התמסרה	המסרה	המסירה	מסרה
התמסרת	המסרת	המסרת	מסרת
התמסרת	המסרת	המסרת	מסרת
התמסרתי	המסרתי	המסרתי	מסרתי
התמסרו	המסרו	המסירו	מסרו
התמסרתם	המסרתם	המסרתם	מסרתם
התמסרתן	המסרתן	המסרתן	מסרתן
התמסרנו	המסרנו	המסרנו	מסרנו
אתמסר	אמסר	אמסיר	אמסר
תתמסר	תמסר	תמסיר	תמסר
תתמסרי	תמסרי	תמסירי	תמסרי
יתמסר	ימסר	ימסיר	ימסר
תתמסר	תמסר	תמסיר	תמסר
נתמסר	נמסר	נמסיר	נמסר
תתמסרו	תמסרו	תמסירו	תמסרו
יתמסרו	ימכרו	ימסירו	ימסרו
תתמסרנה	תמסרנה	תמסרנה	תמסרנה

PIEL.	NIPHAL.	KAL.	Persona		
מִסֵּר	נִמְסַר	מָסַר	3. m.	Singularis.	PRÆTERITUM.
מִסְּרָה	נִמְסְרָה	מָסְרָה	3. f.		
מִסַּרְתָּ	נִמְסַרְתָּ	מָסַרְתָּ	2. m.		
מִסַּרְתְּ	נִמְסַרְתְּ	מָסַרְתְּ	2. f.		
מִסַּרְתִּי	נִמְסַרְתִּי	מָסַרְתִּי	1. c.		
מִסְּרוּ	נִמְסְרוּ	מָסְרוּ	3. c.	Pluralis.	
מִסַּרְתֶּם	נִמְסַרְתֶּם	מְסַרְתֶּם	2. m.		
מִסַּרְתֶּן	נִמְסַרְתֶּן	מְסַרְתֶּן	2. f.		
מִסַּרְנוּ	נִמְסַרְנוּ	מָסַרְנוּ	1. c.		
אֲמַסֵּר	אֶמָּסֵר	אֶמְסוֹר	1. c.	Singularis.	FUTURUM.
תְּמַסֵּר	תִּמָּסֵר	תִּמְסוֹר	2. m.		
תְּמַסְּרִי	תִּמָּסְרִי	תִּמְסְרִי	2. f.		
יְמַסֵּר	יִמָּסֵר	יִמְסוֹר	3. m.		
תְּמַסֵּר	תִּמָּסֵר	תִּמְסוֹר	3. f.		
נְמַסֵּר	נִמָּסֵר	נִמְסוֹר	1. c.	Pluralis.	
תְּמַסְּרוּ	תִּמָּסְרוּ	תִּמְסְרוּ	2. m.		
יְמַסְּרוּ	יִמָּסְרוּ	יִמְסְרוּ	3. m.		
תְּמַסֵּרְנָה	תִּמָּסַרְנָה	תִּמְסוֹרְנָה	2. 3. f.		

HITHPAEL.	HOPHAL.	HIPHIL.	PVAL.
חִתְמַסֵּר חִתְמַסְּרִי חִתְמַסְּרוּ הִתְמַסֵּרְנָה	*Caret Imperativo.*	חַמְסֵר הַמְסִירִי הַמְסִירוּ הַמְסֵרְנָה	*Caret Imperativo.*
הִתְמַסֵּר	הָמְסֵר	הַמְסִיר הַמְסֵר	מֻסַּר
מִתְמַסֵּר	מָמְסָר	מַמְסִיר	מְמֻסָּר

PIEL.	NIPHAL.	KAL.	Persona		
מַסֵּר	הִמָּסֵר	מְסוֹר	2. m.	Singul.	IMPERAT.
מַסְּרִי	הִמָּסְרִי	מִסְרִי	2. f.		
מַסְּרוּ	הִמָּסְרוּ	מִסְרוּ	2. m.	Plur.	
מַסֵּרְנָה	הִמָּסַרְנָה	מְסוֹרְנָה	2. f.		
מַסֵּר	הִמָּסֵר	מְסוֹר מָסוֹר	Infinit.		Participium Præteritum Paul.
מְמַסֵּר	נִמְסָר	מוֹסֵר	Benoni.		מָסוּר

Annotationes Generales.

1. Incipitur conjugatio a tertia Persona Præteriti : quia illa (in *Kal*.) est simplex Radix. Et inde formantur reliquæ ferè omnes Personæ Præteriti, addendo ultimas syllabas pronominum.

2. Infinitivus dicitur מָקוֹר i. e. *fons* : quia inde formantur reliqua fere omnia.

Gerundia ab Infinitivo formantur per literas בְּכְּלְם præfixas. Sed in *Kal*, & *Hiphil* (præter formam communem primo loco expressam in Tabula) est alia Infinitivi Forma æquivalens Gerundio in *do* : Hæc autem nudè usurpatur (seu sine literâ præfixâ) & plerumque in duplicatione verbi, ut מָסוֹר תִּמְסוֹר *tradendo trades*.

Futura ab Infinitivo formantur, præfigendo literas אֵיתָן, per se loquendo, sheva-

shevatas: pulchrè alludunt ad pronomina Latina: א *Ego*, ת *Tu*, י *Ille*, נ *Nos*. Unde illas hoc ordine numeratas, vocabo *Etinales*.

Participia etiam (exceptis participiis primæ conjugationis) ab Infinitivo præcipuè formantur, præfigendo מ, quod etiam, per ſe loquendo, eſt Shevatum. Sed regula eſt generalis.

Literæ Etinales, & Mem Participii, excludunt ה *characteriſticum ſequens, & Punctum ejus aſſumunt.*

3. Participia declinantur ut nomina: ſed habent in fœminino ſingulari duplicem formam. Sic exempli gratiâ.

In

In Kal.		In Niphal.	
Sing. masc.	מוֹסֵר	Sing. masc.	נִמְסָר
Fœm.	מוֹסְרָה	Fœm.	נִמְסָרָה
	מוֹסֶרֶת		נִמְסֶרֶת
Plur. masc.	מוֹסְרִים	Plur. masc.	נִמְסָרִים
Fœm.	מוֹסְרוֹת	Fœm.	נִמְסָרוֹת

Annotationes speciales.

Pro Kal.

1. Kal habet pro notâ characteristicâ, quòd nullum habeat *daghèsh forte*; nec augmentum antecedens, præter literas *Etinales*: Et ab hujusmodi oneris carentiâ vocatur *Kàl* i. e. *Levis*.

2. Præter terminationem communem, Præteritum *Kal* aliquando terminatur in (ֵ) ut זָקֵן *senuit*. Sed inflectitur ad paradigma commune sic: זָקֵן זָקְנָה זָקַנְתְּ &c. Tunc autem Benonì non

differt

differt à Præterito : dicitur enim זָקֵן *senuit*, & זָקֵן *senescens*.

Aliquando etiam, sed rarius, terminatur in Cholem, ut יָכֹל *potuit*. Hoc autem Cholem, prorsus ut Pathach, aut manet, aut mutatur. Sic enim inflectitur : יָכֹל, יָכֹלְתָּ, יָכְלָה &c. Ob translationem tamen accentûs, Cholem transit in Camèts-catùph, ut וְיָכָלְתָּ *& poteris*. Unde & in secunda Pers. Plur. debet similiter dici, יְכָלְתֶּם, יְכָלְתֶּן.

3. In multis verbis Neutris, & illis quæ habent gutturalem pro secunda, vel tertia Radicis Futurum, & Imperativus *Kal*, non terminantur juxta paradigma commune in (ֹ) sed in (ַ) ut יִשְׁכַּב *cubabit*. גְּאַל *redime*. שְׁמַע *audi*. Sic infinitivus aliquando, ut לִשְׁכַּב *cubare*.

4. Literæ *Etinales* sæpe retinent pun-

ctum

ctum breve, eis debitum propter affinitatem cum puncto composito, quod literæ sequenti debetur; licet illud punctum compositum non exprimatur. Sic contractè dicitur יֶחְסַר pro יֶחֱסַר *deficiet*. יֶחְפַּר pro יֶחְפַּר *erubescet*.

Annotationes speciales.

Pro reliquis Conjugationibus.

1. *Niphal*, pro Notâ characteristicâ habet נ in fronte. Quia autem illud נ non exprimitur, nisi in Præterito, & Participio, compensatur in futuro ejus defectus per daghèsh in prima Radicis: utque illud daghèsh sentiatur, Infinitivo, & Imperativo præfigitur הִ. *Etinales* hoc faciunt in Futuro.

2. *Piel*, pro Notâ suâ, habet daghèsh in media Radicis. Sic etiam *Pual*, sed

ſed præcedente Kibbùts. Nullum autem habent augmentum antecedens, præter *Etinales*, & מ Participii.

3. *Hiphil* pro Notâ ſuâ habet ה prefixum per ( ) aut ( ) & quando, *ab Etinalibus*, aut מ Participii, excluditur illud ה, punctum ejus ( ) manet ſub litterâ excludente: mediat etiam ( ) inter ſecundam, & tertiam Radicis: per quæ, ſatis diſtinguitur Conjugatio. Sed

Nota. Sæpe in Futuro Hiphil, mutatur illud ( ) in ( ) præſertim quando adeſt (ו) Controverſivum.

4. *Hophal* pro Notâ ſuâ habet ה præfixum per Camèts-catùph. Quod etiam, excluſo ה per *Etinales*, aut מ Participii, manet ſub litera excludente. Sed

Nota. Illud Camèts-catùph aliquando,

do, præſertim in Participio, mutatur in Kibbùts.

5. *Hitphael* pro Notâ ſuâ præter daghèsh forte in media Radicis, habet præfixam particulam הִתְ, aut aliam ſimilem, quando ה excluditur *ab Etinalibus*, aut מ Participii. Sed

Nota. Quando prima Radicis eſt una ex literis וסצש, ad vitandum ſtridorem, ת characteriſticum illi poſtponitur, ut הִשְׁתַּמֵּר *cuſtodivit ſe*, pro הִתְשַׁמֵּר. Idemque ת poſt ז in ד, poſt צ in ט mutatur, ut הִצְטַדֵּק *juſtificavit ſe*, pro הִתְצַדֵּק. Hæc autem raró.

Appendix
Pro Gutturalibus.

Quando literas juxta paradigma Shevandas contingit eſſe gutturales; obſer-

ſervandæ ſunt Regulæ generales de Shevà, vide illas ſupra cap.3. pag. 39. Juvabit autem ſpecialiùs notaſſe ſequentia.

1. Si prima Radicis ſit gutturalis; in Præteritis *Hiphil*, & *Niphal*, ac Participio *Niphal*, habet plerumque (ֱ) & augmentum antecedens habet (ֶ) ut הֶעֱבִיר *tranſire fecit*.

2. Idem fit interdum in Futuro *Kal*, ſi prima Radicis ſit א, aut ח, ut יֶאֱפוֹר *amiciet*, יֶחֱפַר *erubeſcet*.

3. Fit etiam in Imperativo, & Infinitivo *Kal*, ſi prima Radicis ſit א, ut אֱמֹר *dic*, לֶאֱסֹף *congregare*.

CAPUT V.

De Verbo Imperfecto.

VErba Imperfecta sunt vel *Defectiva*, vel *Quiescentia*. Defectiva sunt, in quibus litera aliqua radicalis inter conjugandum deficit, factâ compensatione per daghèsh. Quiescentia sunt, in quibus litera aliqua radicalis quiescit, aut abjicitur, compensatione factâ non per daghèsh, sed per punctum vocale longum.

Reduci possunt ad 6. Classes.

1. Defectiva *Pe-Nun* ut נָגַשׁ *accessit*.
2. Quiescentia *Pe-Jod* ut יָשַׁב *sedit*.
3. Def. *duplicantia* ע ut סָבַב *circuivit*.
4. Quiesc. *Ajin-Vau* ut קוּם *surgere*.
5. Quiesc. *Lamed-Aleph* ut בָּרָא *creavit*
6. Quiesc. *Lamed-He* ut קָנָה *possedit*.

Expli-

Explico terminos. Ab antiquo Paradigmate פָּעַל, prima litera cujusque Radicis vocatur *Pe*, secunda vocatur *Ajin*, Tertia vocatur *Lamedh*. Unde verbum Defectivum *Pe-Nun*, est verbum Defectivum, in quo prima litera Radicis est *Nun*. Verbum Quiescens *Lamed-He*, est verbum Quiescens, in quo tertia litera Radicis est *He*. Et sic de cæteris.

Aliqui ponunt aliam classem, ideft, Quiescentia *Pe-Aleph*. ut אָכַל *comedit*. אָבַד *periit*. אָמַר *dixit* &c. Sed pauca illorum sunt imperfecta, nec nisi in Futuro *Kal*, quod sic formatur

אֹכַל comedam		(אֹכֵל
תֹּאכַל comedes. m.	vel per (ֵ)	(תֹּאכֵל
תֹּאכְלִי comedes. f. &c.		(תֹּאכֵלִי

Pro verbis ergo *Pe-Aleph*, sufficit dicere, quod pauca illorum habeant istam

ſpecialem anomaliam in Futuro, in cujus prima perſona ſing. א radicale abjicitur; in reliquis autem perſonis manet quieſcens in Cholem. Illa verò *Pauca* ſunt præcipuè tria prædicta. Eandem tamen anomaliam ſequuntur, אָבָה *voluit*, אָפָה *coxit*. Et aliquando hæc tria אָהַב *dilexit*, אָחַז *tenuit*, אָסַף *congregavit*. Pergamus nunc ad propoſitas ſex Claſſes explicandas.

I. Classis.

Defectiva *Pe-Nun*.

In his verbis *Nun Shevandum tollitur* (excipe Præteritum *Kal*, & Participium *Pual*), & defectus, ubi poteſt, notatur per *Daghesh forte* in litera ſequente, ut יִגַּשׁ *accedet*, pro יִנְגַּשׁ.

Item Infinitivus *Kal* aſſumit ת ut גֶּשֶׁת *accedere*.

In

In nullo alio differunt hæc verba à perfectis. Unde sufficit in paradigmate exhibere illa, in quibus Nun, quia Shevandum esset, tollitur. Fit ergo a נָגַשׁ *Accessit.*

KAL.	*NIPHAL.*	*HIPHIL.*	*HOPHAL.*
Futurum	Præteritū	Præteritū	Præt.
אֶגַּשׁ	נִגַּשׁ	הִגִּישׁ	הֻגַּשׁ
תִּגַּשׁ	נִגְּשָׁה	הִגִּישָׁה	הֻגְּשָׁה
&c. תִּגְּשִׁי	&c. נִגַּשְׁתָּ	&c. הִגַּשְׁתָּ	&c. הֻגַּשְׁתָּ
Imperat.	Particip.	Futurum	Futurum
גַּשׁ	נִגָּשׁ	אַגִּישׁ	אֻגַּשׁ
&c. גְּשִׁי		Et sic per totā Conjugat.	Et sic per totā Conjugat.
Infinitiv.			
גֶּשֶׁת			

Annotationes.

1. Hanc formam sequuntur quædam alia verba, לָקַח *accepit*, יָנַח *reliquit*, יָקַף *circuivit*: Et quæ incipiunt a (יָצ) excepto

pto uno יָצָא *Exivit*, quod pertinet ad classem sequentem.

2. Formam in Paradigmate expressam sequuntur verba *Pe-Nun*, quatenus, recedendo à forma perfectorum, sunt imperfecta. Sæpe autem fit, ut illa (sicut & alia verba imperfecta) contra formam propriam, aliqua ex parte sequantur formam perfectorum. Sic a נָפַל *cecidit*, fit in Fut. *Kal* תִּפֹּל אֶפֹּל &c. cum terminatione Cholem, more perfectorum: & prorsus perfectè תִּנְדֹּף *impelles*. Sic in Imperativo, נְצֹר *custodi*: in Infinitivo לִנְדֹּר *vovere*.

II. CLASSIS.

Quiescentia *Pe-Jod*.

Hæc Classis multum convenit cum præcedente: nam etiam hìc Infinitivus assu-

assumit ֶֶת. Et sicut ibi *Nun*, ita hîc *Jod Shevandum tollitur*. Compensatio autem non fit per daghèsh, sed per punctum vocale longum, idest, per (ֵ) in *Kal*, per (וֹ) in *Niphal*, & *Hiphil*, per (וּ) in *Hophal*. Fit ergo a verbo יָשַׁב *Habitavit*, ut in Paradigmate sequenti.

KAL.	*NIPHAL.*	*HIPHIL.*	*HOPHAL.*
Futurum	Præteritũ	Præteritũ	Præt.
אֵשֵׁב	נוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	הוּשַׁב
תֵּשֵׁב	נוֹשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוּשְׁבָה
&c. תֵּשְׁבִי	&c. נוֹשַׁבְתָּ	הוֹשַׁבְתָּ	הוּשַׁבְתָּ
Imperat.	Particip.	Futurum	Fut.
שֵׁב	נוֹשָׁב	אוֹשִׁיב	אוּשַׁב
&c. שְׁבִי		Et sic per	Et sic per
Infinit.		totã Con-	totã Con-
שֶׁבֶת		jugat.	jugat.

Anno-

Annotationes.

1. Futurum *Kal* aliquando non abjicit ipſum (י) shevandum, ſed tantùm ejus Shevà: tunc autem ſolet terminari in (ֵ) ut אִיבֵשׁ *areſcam*, תִּיבֵשׁ *areſces*. Dicitur tamen יָבֵשׁ *areſcet*, pro יִיבַשׁ, Jodh radicali, & ſervili concurrentibus in unum Jodh. Sic & in *Piel*, יַבֵּשׁ *ſiccabit*, pro יְיַבֵּשׁ.

2. Unum verbum יָכֹל *potuit*, dici ſolet formare Futurum *Kal* ſpeciali modo ſic: אוּכַל, תוּכַל &c. Sed quid prohibet dicere, illud eſſe Futur. *Hophal*? Paradigma ſic exigit, & convenit ſignificatio propria Conjugationis *Hophal*.

3. *Niphal* mutat (י) dagheshandum in (ו) ut הִוָּשֵׁב *inhabitari*, pro הִיָּשֵׁב. Sic etiam aliquando in *Hitphael* (י) muta-

mutatur in (ו) ut הִתְוַדָּה *confessus est*, הִתְוַדַּע *se notum fecit*, הִתְוַכַּח *disceptavit*. Pro הִתְיַדָּה &c.

4. Quædam Verba hujus Classis, in *Hiphil* non abjiciunt Jodh shevandum, sed illud retinent quiescens in (ֵ) ut הֵיטִיב *benefecit*, a יָטַב, sic הֵימִין *dextravit*, הֵינִיק *lactavit*, הֵילִיל *ululavit*.

III. CLASSIS.

Defectiva duplicantia Ajin.

In hac classe, *Piel*, *Pual*, & *Hitphael* vel omnino non differunt a verbis perfectis, vel in hoc tantùm differunt, quod, abjecto daghèsh characteristico, punctum præcedens mutent in (ו) immutabile. Unde in *Piel*, pro סִבֵּב dicitur, סוֹבֵב &c.

Reli-

Reliquæ etiam Conjugationes aliquando ſunt perfectæ : quando autem deficiunt, formantur ut in Paradigmate ſequenti, סָבַב *Circuivit*, quod contractè, ſive defectivè dicitur סַב.

Par-

Partic.	Infin.	Imperat.	Futur.	Præterit.	
Benoni	סוֹב	סוֹב	אָסוֹב	סַב	KAL.
סוֹבֵב		סוֹבִי	תָּסוֹב	סַבָּה	
Paul		סוֹבוּ	תָּסוֹבִי	סַבּוֹתָ	
סָבוּב		סֹבֶינָה	יָסוֹב	סַבּוֹת	
utrumque est perfectum			תָּסוֹב	סַבּוֹתִי	
			נָסוֹב	סַבּוּ	
			תָּסוֹבּוּ	סַבּוֹתֶם	
			יָסוֹבּוּ	סַבּוֹתֶן	
			תְּסֻבֶּינָה	סַבּוֹנוּ	
נָסָב	הִסּוֹב	הִסַּב	אִסַּב	נָסַב	NIPHAL.
נְסַבָּה		הִסַּבִּי	תִּסַּב	נָסַבָּה	
נְסַבִּים		הִסַּבּוּ	תִּסַּבִּי	נְסַבּוֹתָ	
נְסַבּוֹת		הִסַּבֶּינָה	יִסַּב &c.	נְסַבּוֹת &c.	
מֵסֵב	הָסֵב	הָסֵב	אָסֵב	הֵסֵב	HIPHIL.
מְסִבָּה		הָסֵבִּי	תָּסֵב	הֵסַבָּה	
מְסִבִּים		הָסֵבּוּ	תָּסֵבִּי	הֲסִבּוֹתָ	
מְסִבּוֹת		הֲסִבֶּינָה	יָסֵב &c.	הֲסִבּוֹת &c.	
מוּסָב	הוּסַב	Caret Imperativo.	אוּסַב	הוּסַב	HOPHAL.
מוּסַבָּה			תּוּסַב	הוּסַבָּה	
מוּסַבִּים			תּוּסַבִּי	הוּסַבּוֹתָ	
מוּסַבּוֹת			יוּסַב &c.	הוּסַבּוֹת &c.	

Annotationes.

1. In his Defectivis ſecunda Radicis litera abjicitur. Unde ad defectum ſignificandum infigitur daghèsh in tertia, ubicunque, auctâ voce à fine, ſentiri poteſt.

2. Ut daghèsh illud melius ſentiatur in Præteritis, tertia Radicis habet (ו) ubi deberet habere Shevà, hoc eſt, in primis, & ſecundis perſonis: Et, ſi fuerit punctum longum mutabile ſub augmento antecedente (ut contingit in *Niphal* & *Hiphil*) corripitur in Shevà: quia tunc removetur accentus. Quæ ratio facit etiam ut punctum longum ſub prima Radicis mutetur in breve: quod patet ex paradigmate in pluribus locis.

3. Ad Defectiva reducuntur verba, quæ deſinunt in ן vel ת. Abjiciunt enim

illas

illas literas ante servilem similem; & servilis duplicatur per daghèsh. Ut, שָׁכַנּוּ *habitavimus* pro שָׁכַנְנוּ a שָׁכַן *habitavit* כָּרַתִּי *succidi* pro כָּרַתְתִּי a כָּרַת *succidit*.

IV. CLASSIS.

Quiescentia *Ajin-Vau*.

Hæc Classis in multis convenit cum præcedente. In *Piel*, *Pual*, & *Hitphael*, prima Radicis habet (ו) immutabile, & duplicatur tertia. Sic a קוּם *surgere* (in hac enim verborum classe, Infinitivus est Radix) fit in Præterito *Piel*, קוֹמֵם קוֹמְמָה קוֹמַמְתָּ &c. in Futuro אֲקוֹמֵם תְּקוֹמֵם &c. In *Pual*, קוֹמַם &c. In *Hitphael* הִתְקוֹמֵם &c. Unde in his Conjugationibus, hæc classis prorsus convenit cum præcedente. Quid autem fiat in aliis Conjugationibus, Paradigma sequens קָם *surrexit*, indicabit.

HOPHAL.	HIPHIL.	NIPHAL.	KAL.	
הוּקַם	הֵקִים	נָקוֹם	קָם	Præteritum.
הוּקְמָה	הֵקִימָה	נָקוֹמָה	קָמָה	
הוּקַמְתָּ	הֲקִימוֹתָ	נְקוּמוֹתָ	קַמְתָּ	
הוּקַמְתְּ	הֲקִימוֹת	נְקוּמוֹת	קַמְתְּ	
הוּקַמְתִּי	הֲקִימוֹתִי	נְקוּמוֹתִי	קַמְתִּי	
הוּקְמוּ	הֵקִימוּ	נָקוֹמוּ	קָמוּ	
הוּקַמְתֶּם	הֲקִימוֹתֶם	נְקוּמוֹתֶם	קַמְתֶּם	
הוּקַמְתֶּן	הֲקִימוֹתֶן	נְקוּמוֹתֶן	קַמְתֶּן	
הוּקַמְנוּ	הֲקִימוֹנוּ	נְקוּמוֹנוּ	קַמְנוּ	
אוּקַם	אָקִים	אֶקּוֹם	אָקוּם	Futurum.
תּוּקַם	תָּקִים	תִּקּוֹם	תָּקוּם	
תּוּקְמִי	תָּקִימִי	תִּקּוֹמִי	תָּקוּמִי	
יוּקַם &c.	יָקִים &c.	יִקּוֹם &c.	יָקוּם &c.	
Caret Imperativo.	הָקֵם	הִקּוֹם	קוּם	Imperativus.
	הָקִימִי	הִקּוֹמִי	קוּמִי	
	הָקִימוּ	הִקּוֹמוּ	קוּמוּ	
	הָקֵמְנָה	הִקּוֹמְנָה	קוֹמְנָה	
מוּקָם	מֵקִים	נָקוֹם	קָם	Benoni.
הוּקַם	הָקִים	הִקּוֹם	קוּם	Infini.
	הָקֵם		קוֹם	

Annotationes.

1. In tertiis personis Præteriti *Kal*, prima Radicis habet ferè semper (ֵ) ut in Paradigmate. Aliquando tamen habet (ֵ) ut (a מות *mori*) מֵת מֵתָה מֵתוּ. Sed etiam tunc habet (ַ) in reliquis personis, ut מַתָּ מַתְּ מַתִּי (pro מָתַתָּ מָתַתְּ מָתַתִּי Aliquando habet (וֹ) in omnibus personis ut אוֹר אוֹרָה, אוֹרְתָּ אוֹרְתְּ, אוֹרְתִּי. Et tunc tertia persona sing. masc. Præteriti *Kal* non differt ab Infinitivo. Unde dicitur אוֹר *splenduit* & אוֹר *splendere*. בּוֹשׁ *erubuit*, & בּוֹשׁ *erubescere*. Non tamen valet è converso, ut (וֹ) si sit in Infinitivo *Kal*, debeat etiam esse in Præterito: dicitur enim in Infin. בּוֹא *ingredi*; sed in Præterito, בָּא *ingressus est*.

2. Sicut in classe præcedente, ita & hìc in Præteritis *Niphal*, & *Hiphil*,

tertia Radicis habet (ו) in primis , & secundis personis , & punctum longum sub augmento antecedente , corripitur in Shevà. Sed simul notandum est quod in *Niphal* alterum (וֹ) præcedens , Euphoniæ causâ , mutetur in (וּ) Et quod *Hiphil* alio etiam modo inflectatur sine (וֹ) sic הֲקִמֹתָ , הֲקִימֹתָ , הֵקִים , &c.

3. Futurum *Kal* habet aliquando cholem pro (וּ) ut יָמֹת *morietur* pro יָמוּת. Et contingit præcipuè in pausa.

4. Imperativus & Infinitivus *Kal* sæpè habent (יִ) pro (וּ) ut שִׂים vel שִׂית *pone* , לָשִׂים vel לָשִׂית *ponere*. Et multa sunt , quæ sic habent (יִ) constanter , aut nunc (יִ) nunc (וּ). Unde verba imperfecta hujus quartæ classis vocari solent , *Quiescentia Ajin Vau , vel Jedh*. Multi tamen omnia exempla , in quibus occur-

occurrit illud (ִי) reduci volunt ad *Hiphil*; ita ut dicatur v. g. לָשִׂית *ponere*, per Syncopen, pro לְהָשִׂית; Et שִׂית *pone*, per Aphæresin, pro הָשִׂית vel potius pro הָשֵׂת. Si autem ita sit, nulla erunt *Quiescentia Ajin Jod*, seu habentia Jodh quiescens pro secunda radicali: nam (ִי) in *Hiphil* est adscititium, & non pertinet ad Radicem. Quòd vero in his verbis imperfectis Jodh, in medio quiescens, sit aliquando radicale, vel inde colligi videtur, quia in multis eorum raro, aut nunquam invenitur (ִי). Idemque Jodh aliquando fit mobile in *Piel*, ut קִיֵּם vel קִיֵּם *stabilivit*. Et tunc *Piel* inflectitur more Perfectorum קִיַּמְתָּ קִיְּמָה קִיֵּם &c. Sic חִיֵּב *debitorem fecit*.

Faciliùs admittitur, dici per Aphæresin, רִיבוֹתָ *contendisti* Job. 33. 13.

pro חֲרִיבוֹת & בִּינֹתִי *intellexi* Dan. 9. 2. pro הֲבִינוֹתִי licet hæc exempla reduci possint ad specialem anomaliam ipsius *Kal* imitantis Conjugationem *Hiphil*.

5. Ubi in Paradigmate Infinitivus habet duplicem formam (ut in *Kal*, & *Hiphil*) posterior habet vim Gerundii in *do*; & usurpatur in duplicatione verbi: ut קוֹם תָּקוּם *surgendo surget*. הָקֵם הֵקִימוּ *suscitando suscitarunt*. Et quia Infinitivus sic sumptus per modum Gerundii conjungitur plerumque cum suo verbo in eadem Conjugatione: dum dicitur שׂוֹם תָּשִׂים *ponendo ponet*. Deut. 17. 15. Et שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ *gaudendo gaudebo* Isa. 61. 10. videtur quòd Futura ista (licet non differant ab *Hiphil*) sint in *Kal*, perinde ac Infinitivi adjuncti.

V. Clas-

V. CLASSIS.

Quiescentia *Lamedh-Aleph*.

Regula est generalis : Litera א quiescens petit quiescere in puncto longo, aut (ֵ) hoc est, petit, ut punctum longum, aut (ֵ) immediatè præcedat : litera enim *quiescens* dicitur *quiescere* in puncto immediatè præcedente. Debemus ergo assignare punctum, quod in his verbis præcedit literam quiescentem א.

1. In his verbis non auctis a fine, (ָ) præcedit, ubi (ַ) deberet præcedere; ut בָּרָא *creavit*, יִבְרָא *creabit*, בְּרָא *crea*- pro בָּרַא , יִבְרַא , בְּרַא. nam ultima gutturalis (juxta dicta cap. 4. pag. 65.) facit, ut in Futuro, & Imperat. *Kal*, debeat esse (ַ) pro (ִ). Hæc autem gutturalis א quiescens facit, ut debeat esse (ָ) pro (ַ).

2. In Præteritis auctis a fine, (¨) præcedit. ut נִבְרֵאתִי, נִבְרֵאת, נִבְרֵאתָ pro נִבְרֵאתָ &c.

Excipe Præteritum *Kal*: ibi enim (ּ) præcedit. ut בָּרָאתָ *creasti*. Sed, si (¨) præcessit in Præterito non aucto, manet etiam in Præterito aucto, ut מָלֵא *plenus fuit*, מָלֵאתָ *plenus fuisti*.

3. In Futuris & Imperativis fœmininis pluralibus (ֶ) præcedit. unde, in *Kal*, תִּמְצֶאנָה *invenietis*, vel *invenient* fœm. מְצֶאנָה *invenite* fœm. Et sic in reliquis conjugationibus eadem est terminatio (אֶנָה)

Hæc sufficiunt pro א quiescente. Ubi autem א non quiescit, hæc verba sunt prorsus perfecta. Sed præter Infinitivum ordinarium, habent alium terminatum in ואת, ut in *Kal*, מְצוֹא & מְצוֹאת

in-

invenire. Et ſic in aliis conjugationibus.

VI. CLASSIS.

Quieſcentia *Lamed-He*.

1. In his verbis non auctis à fine, per omnes conjugationes, terminantur.

Præterita	in ָה	ut in *Kal*	קָנָה *poſſedit*.
Futura &	in ֶה		אֶקְנֶה *poſſidebo*.
Participia	in ֶה		קוֹנֶה *poſſidens*.
Imperativi	in ֵה		קְנֵה *poſſide*.
Infinitivi	in וֹת		קְנוֹת *poſſidere*.

Excipe. Participium *Paùl* mutat ה in (י) ut קָנוּי *poſſeſſus*. Et Infinitivus, præcipuè quando ſumitur per modum Gerundii, terminatur in וֹת, aut ֹה, & aliquando in ָה ut רָאוֹה רָאִיתִי *videndo vidi*. הַכֵּה תַּכֶּה *percutiendo percuties*. הַרְבֵּה אַרְבֶּה *multiplicando multiplicabo*.

2. Au-

2. Auctis his verbis a fine, ה semper tollitur, aut mutatur.

Si augmentum incipiat a puncto vocali, ה tollitur; & præcedens litera sibi sumit punctum illud. ut קוֹנִים *possidentes*, pro קוֹנְהִים. קָנוּ *possederunt* pro קָנְהוּ.

Excipe tertiam fœm. sing. Præteritorum: ibi enim (ne, abjecto ה, non differat a tertia masc.) mutatur ה in ת, ut קָנְתָה *illa possedit* pro קָנְהָה. Aliquando autem, tum ibi, tum alibi, ה mutatur in Jodh mobile. ut חָסְיָה *speravit* fœmin. חָסָיוּ *speraverunt*. יֶחֱסָיוּ *sperabunt*.

Si augmentum incipiat a consonante, ה mutatur in (י) quiescens; Quod, in Præterito *Kal* quiescit in chirik, ut קָנִיתָ *possedisti*. In aliis autem Præteritis, licet frequenter quiescat in chirik, frequen-

quentius quiescit in (ֵ) ut נִקְנֵית *possessus es*. In Futuris, & Imperativis fœmininis pluralibus quiescit in (ֶ) ut תִּקְנֶינָה *possidebitis*, vel *possidebunt* femininum. קְנֶינָה *possidete*, חֲיֶינָה *vivite*, & sic de cæteris.

Paradigma in una Conjugatione exhibitum, sufficiet. Ex dictis enim patet, quomodo secunda syllaba horum verborum uniformiter se habet in omnibus conjugationibus: prima autem syllaba variatur, propter varias Conjugationes, prorsus ut in verbis Perfectis. Vide ergo Paradigma in *Kal* קָנָה *possedit*.

Be-

Benoni	Imperat.	Futur.	Præter.	
קוֹנֶה	קְנֵה	אֶקְנֶה	קָנָה	KAL.
קוֹנָה	קְנִי	תִּקְנֶה	קָנְתָה	
קוֹנִים	קְנוּ	תִּקְנִי	קָנִיתָ	
קוֹנוֹת	קְנֶינָה	יִקְנֶה	קָנִית	
Paül.	Infinit.	תִּקְנֶה	קָנִיתִי	
קָנוּי	קְנוֹת	נִקְנֶה	קָנוּ	
קְנוּיָה	קָנֹה	תִּקְנוּ	קְנִיתֶם	
קְנוּיִים		יִקְנוּ	קְנִיתֶן	
קְנוּיוֹת		תִּקְנֶינָה	קָנִינוּ	

Annotationes.

1. Verba terminata in הּ mappikato, adeoque mobili, non pertinent ad hanc classem Imperfectorum; sed sunt omnino Perfecta, nisi quòd unum ex illis sit Defectivum *Pe-Nun*. Illa autem sunt hæc quatuor גָּבַהּ *excelluit*, כָּמַהּ *concupivit*, נָגַהּ *splenduit*, תָּמַהּ *miratus est*. Quibus adde, הִתְמַהְמַהּ *cunctatus est*.

Futu-

2. Futurum *Kal* sæpe, & diversimode patitur Apocopen, præcipue quando adest Vau *conversivum*: & accentus retrahitur ad literam *Etinalem*.

Plerumque sic. וַיִּבֶן *& ædificavit*. m. pro וַיִּבְנֶה.

Quandoque sic. וַתֵּרֶא *& vidit*. f. pro וַתִּרְאֶה.

cum (ˉ) vicario τῶ (ˇ)	וַיִּחַר	*& excanduit* m. pro	וַיֶּחֱרֶה
	וַיִּשַׁע	*& respexit*. m.	וַיִּשְׁעֶה
	וַתֵּתַע	*& erravit*. f.	וַתִּתְעֶה
cum (ˉ) orto ex (ˉ:)	וַיַּעַל	*& ascendit*. m.	וַיַּעֲלֶה
	וַיַּעַן	*& respondit*. m.	וַיַּעֲנֶה
	וַיַּעַשׂ	*& fecit*. m.	וַיַּעֲשֶׂה
Quandoque contracte.	וַיִּשְׁבְּ	*& captivavit*. m.	וַיִּשְׁבֶּה
	וַיֵּבְךְּ	*& flevit*. m.	וַיִּבְכֶּה
	וַיֵּשְׁתְּ	*& bibit*. m.	וַיִּשְׁתֶּה

Spe-

Speciale eſt וַיַּרְא *& vidit*. m. pro וַיִּרְאֶה.

Speciali item modo in Futuro *Kal* contrahuntur verba הָיָה *fuit* חָיָה *vixit*. Sæpè enim dicitur נְהִי, יְהִי, תְּהִי, אֱהִי pro אֶהְיֶה, תִּהְיֶה &c. Eodemque modo contrahitur Futurum verbi חָיָה.

3. In reliquis Futuris (exceptis *Pual*, & *Hophal*) ſæpe fit Apocope: ſed ferè, tantùm tollendo terminationem (ֶה) ut

In *Niphal*, וַיֵּרָא *& viſus eſt*, pro וַיֵּרָאֶה

In *Piel*. וַיְכַס *& texit*, pro וַיְכַסֶּה

In *Hiphil*. וַיַּעַל *& aſcendere fecit*, pro וַיַּעֲלֶה. וַתַּשְׁק *& potavit* f. pro וַתַּשְׁקֶה. ſic וַיַּרְא *& oſtendit*, (quod ſemel legitur in *Hiphil*) pro וַיַּרְאֶה.

In *Hithpael* וַיִּתְגַּל *& retexit ſe*, pro וַיִּתְגַּלֶּה

4. In

4. In Imperativis *Piel*, *Hiphil*, & *Hithpael*, eodem modo fit Apocope, tollendo terminationem (ה) ut

In *Piel*. צַו *præcipe*, הַס *sile*, pro צַוֵּה הַסֵּה

In *Hiphil*. הַעַל *ascendere fac*, pro הַעֲלֵה. Et ex defectivis *Pe-Nun* הַט *inclina*. הַךְ *percute*, pro הַטֵּה הַכֵּה

In *Hithpael*. הִתְחַל *finge te ægrotum*, pro הִתְחַלֵּה.

5. Futurum, & Imperativus *Hiphil*, dum fit Apocope, habent aliquando duplex (ֶ) ut תֶּמֶס *liquefacies* pro תַּמְסֶה; הֶרֶב *multiplica*, pro הַרְבֵּה. Sed, more solito sub, vel ante gutturalem mobilem, pro (ֶ) venit (ַ) vicarium.

6. Futurum *Hithpael*, in uno verbo הִשְׁתַּחֲוָה *adoravit*, speciali modo patitur Apocopen, ut וַיִּשְׁתַּחוּ *& adoravit*, pro וַיִּשְׁתַּחֲוֶה.

APPEN-

APPENDIX

De Verbis Compositis.

Verba *composita* voco illa, quæ utrimque sunt Imperfecta, ut נָזָה *aspersus est*. Talia autem in utraque syllabâ sequuntur Classes, ad quas pertinent. Sic a נָזָה fit in Fut. Kal. יִזֶּה (pro יִנְזֶה). Nun shevatum tollitur, & infigitur daghèsh literæ sequenti: quia verbum istud est ex Defectivis *Pe-Nun*. Et terminatio per (ֶה) acquiritur: quia talem exigunt Verba *Lamed-He*.

Hinc, relictâ unicâ literâ radicali, per Apocopen dicitur יִז vel יֵז & *aspersus est*. In *Hiphil*, יַז & *aspersit*, ubi יַז pro יַזֶּה, quod pro יַנְזֶה, ut reducatur ad formam Perfectorum. Sic a נָטָה *tetendit*, in Fut. *Kal*, וַיֵּט. In *Hiphil* וַיַּט Et a נָכָה (inusitato in *Kal*) fit in Fut.

Hi-

Hiphil, וַיַּךְ *& percussit*. Et in Imperativo *Hiphil*, הַט & הַךְ.

In Imperativo tamen, & Infinitivo *Kal*, verba sic utrimque Imperfecta non abjiciunt primam Radicis Nun, aut Jodh. Excipe נָשָׂא *tulit*, יָצָא *exivit*: quæ habent in Imperativo שָׂא, צֵא, & in Infinitivo, per specialem contractionem, שְׂאֵת vel שֵׂאת pro שְׂאֵת, צֵאת pro צְאֵת.

Huc reduc.

1. Verba quædam conflata ex variis conjugationibus. Sic, הִתְפָּקְדוּ *numerarunt se*, Jud. 20. 15. conflatur ex *Kal*, & *Hithpael*. At הָתְפָּקְדוּ *numerati sunt*. Num. 1. 47. & 2. 33. conflatur ex illis simul, & ex *Hophal*. יִרַדֹּף *persequetur* Ps. 7. 6. conflatur ex *Kal*, & *Piel*.

2. Verba, quæ licet ad unam classem Imperfectorum pertineant, ex parte ta-

men imitantur aliam classem. Sic בּוֹשׁ *Erubescere*, in prima syllaba Fut. *Kal* imitatur verba *Pe-Jodh*. Dicitur enim תֵּבוֹשׁ אֵבוֹשׁ &c.

3. Verbum נָתַן *dedit*, quod utrimque deficit. Inflectitur sic:

Præt. נָתַן, נָתְנָה, נָתַתָּ, נָתַתִּי &c.

Fut. תִּתֵּן אֶתֵּן &c. Imper. תֵּן. Infin. תֵּת (pro תֶּנֶת) neque aliud est in hoc verbo speciale.

4. Verba quædam orta ex aliis, geminatâ unâ vel alterâ literâ Radicis. Sic à בּוּל כִּלְכֵּל vel כִּלְכֵּל. à פּוּר פִּרְפֵּר. à גָּלַל גִּלְגֵּל. à סָחַר סְחַרְחַר. à שָׁעָה שִׁעֲשַׁע. Sed inflectuntur regulariter ad formam *Piel*. Sic כִּלְכֵּל כִּלְכְּלָה, כִּלְכַּלְתָּ &c. Fut. אֲכַלְכֵּל, תְּכַלְכֵּל &c. Eodemque modo, verba quæ, ob quatuor, quas habent literas radicales, dicuntur *Quadrata*, ut כִּרְסֵם *devastavit*.

CA-

CAPUT VI.

De Suffixis Verborum aliisque Suffixis.

VErba (licet pro ipſorum Suffixis ſufficere poſſent pronomina ſeparata) ſæpe recipiunt Suffixa: habentque, præter ea, quæ ipſis & nominibus ſunt communia, aliqua ſibi propria, ideſt, נִי *me*, הוּ vel נּוּ *illum*, נָּה *illam*. Multis etiam Præpoſitionibus, & Adverbiis adjunguntur Suffixa. Ut ergo res tota (quantum ſufficit ad propoſitum) breviter, & diſtinctè explicetur, ſit

§. I.

Restrictio difficultatis, ut paretur via ad Regulas generales.

1. *Hithpael* non recipit *Suffixa*: nec Passivæ Conjugationes, nisi valdè raro, & ferè non nisi in Infinitivo. Ut בְּהִבָּרְאָם *in creari eos*. Reducitur ergo difficultas ad Activas Conjugationes, *Kal*, *Piel*, & *Hiphil*.

2. De *Piel* autem, & *Hiphil*, nulla ferè est difficultas. *Piel* tantùm mutat (ֵ) in Shevà; & hoc cum omnibus *Suffixis*. *Hiphil* nil mutat, nisi in verbis Imperfectis: & in illis, cum omnibus *Suffixis*, (ָ) vel (ֵ) sub augmento antecedente, mutatur etiam in Shevà.

3. In *Kal*. Participium recipit *Suffixa* more Nominum. Et in Præterito, ter-

tertia Sing. masc. recipit *Suffixa* ut nomen Sing. דָּבָר. Prima litera ubique habet Shevà. Secunda, ubique (ָ) nisi quòd cum *Suffixis* כֶן כֶם habeat (ַ). Sic etiam in tertia sing. fœm. Prima litera ubique habet Shevà, secunda ubique (ָ) & ה mutatur, in ת, ut fit in nominibus. Sed modus adjungendi *suffixa*, est valde specialis, ut in Tabella sequente.

מָסְרָה *Illa tradidit*.

Me. Com.	מְסָרַתְנִי	Nos. Com.	מְסָרַתְנוּ
Te. m.	מְסָרַתְךָ	Vos. m.	מְסָרַתְכֶם
Te. f.	מְסָרָתֵךְ	Vos. f.	מְסָרַתְכֶן
Eum.	מְסָרַתְהוּ	Eos.	מְסָרָתַם
Eam.	מְסָרַתְהָ	Eas.	מְסָרָתַן

Annotationes.

1. Pro מְסָרַתְהוּ, dici potest contractè מְסָרַתּוּ. Sic גְּמָלַתְהוּ Prov. 31. 12. Et contractè גְּמָלַתּוּ 1. Sam. 1. 24.

2. Pro מְסַרְתְּתָה (quod, quia deest exemplum Biblicum, ponitur conformiter ad מְסַרְתְּתְהוּ) dici potest contracte מְסַרְתָּה. Hujusque formæ contractæ habetur exemplum in *Piel* כִּעֲסַתָּה 1. Sam. 1. 6. Sed additur ה, ut sæpe fit, post (ָ) finale: & semper subintelligitur, si non exprimatur.

3. Pro מְסַרְתָּם (licet poni etiam possit מְסַרְתָּם) habentur exempla Biblica tum in Pausa, tum extra Pausam. Sed, cum מוֹ pro ם, dicitur עֲנָקָתְמוֹ *cinxit eos* Psal. 73. 6.

§. II.

Regulæ Generales.

De mutatione punctorum in Verbis, ob Suffixa.

1. In omnibus aliis personis Præteriti (seu in omnibus, præter tertiam sing. de qua

qua diximus) ob ſuffixum, prima Radicis habet Shevà: ſecunda, ſi prius habuit (ֵ) retinet; pro Shevà autem habet Camèts.

2. Futuri terminatio (ֹ) mutatur in Shevà: ſed ante ךָ כֶן כֶם, mutatur in Camèts-catùph.

3. In Infinitivo, prima Radicis habet Camèts-catùph: ſecunda habet Shevà. Et etiam contrà, cum ſuff. ךָ כֶן כֶם.

4. Imperativus ſing. maſc. habet ſe, ut Infinitivus. Sing. fœm. & Plur. maſc. nil mutant. Plur. fœm. non recipit *Suffixa*.

§. III.

Modus adjungendi Suffixa Verborum.

1. Facta mutatione jam dicta, voces, quæ terminantur in (י) aut (ו) immediatè (ſeu ſine alio puncto intervenien-

niente) recipiunt *Suffixa* . ut מְסַרְתִּיךָ *tradidi te* . יְמַסְרוּנִי *tradent me* .

2. Talem terminationem acquirit in Præterito, ſecunda ſing. fœm. aſſumendo (י): item ſecunda Plur. & maſc. & fœm. mutando תֶּם & תֶּן in תוּ .

3. Reliquis omnibus, quæ nec habent, nec acquirunt talem terminationem, *Suffixa* adjunguntur, ut ſequitur .

ם & ן Præteritis & Infin. per (ָ) Futuris & Imper. per (ֵ)

חוּ , & נוּ Præt. per (ָ) Reliquis per (ֹ)

נִי Præteritis per (ַ) Reliquis per (ֵ)

כֶם , כֶן , ךָ , Omnibus per (ְ) ךְ Omnibus per (ֵ)

נוּ & נָה , quia ſuffiguntur per ſuum (ָ) inſeparabile, non ſuffiguntur Terminatis in (י) aut (ו) . Habent etiam hoc ſibi proprium, quòd non ſuffigantur Præteritis.

§. IV.

§. IV.

Notanda ſpecialiter.

1. Futura, & Imperativi, quando (juxta dicta c.4. p.65.) terminantur in (ֵ); ob ſuffixum, mutant illud (ֵ) in (ְ) ut a גְּאַל *redime*, גָּאֳלֵנִי *redime me*: a Fut. יִשְׁלַח *mittet*, יִשְׁלָחֵנִי *mittet me*. Infinitivus autem ſic terminatus mutat (ַ) in (ְ) ut (à בִּפְתֹּחַ *in aperire*) בְּפִתְחִי *in aperire me*. Ez.37. 13.

2. Quieſcentia Lamedh-He, dum recipiunt ſuffixum, abjiciunt ה, ut יִקְנֵנִי, pro יִקְנֵהנִי *poſſidebit me*. Unde in Præterito fit retrogradatio punctorum, & excluditur Shevà, quod alioquin eſſet ſub prima Radicis. ut קָנָנִי (pro קְנָהנִי) *poſſedit me*.

§. V.

§. V.

Adverbiorum, & Præpositionum compositio cum Suffixis.

Voces, quæ ſeparatim ſtare poſſunt, rarò (niſi in nominibus propriis) aliquando tamen in unam vocem coeunt. Ut צַלְמָוֶת (ex צֵל & מָוֶת) *umbra mortis*. פְּלֹמֹנִי (ex פְּלֹנִי & אַלְמֹנִי) Individuum, cujus nomen celatur, ſeu non nominatur. N. N. ὁ δεῖνα *Unus*, *Quidam*. הַלְלוּיָהּ *laudate Dominum*.

Ex meris autem Præfixis & Suffixis, plures voces componuntur. Ut בִּי *in me*; בְּךָ *in te*. לִי *mihi* לְךָ *tibi* &c. Sed & plura aliquando coacervantur Præfixa, ut בְּשֶׁלְּמִי *in quo*, *cui*, ſeu *propter quem*, בְּשֶׁלִּי *propter me*.

Frequentiſſimè verò cum aliis vocibus in compoſitionem veniunt tum Præ-

fixa,

fixa, tum Suffixa. De Præfixis diximus cap. 2 pag. 24. De Suffixis nominum, ibidem, & toto ferè cap. 3. De Suffixis verborum, in hoc cap. 6. Nunc ergo, quia Adverbia, & Præpoſitiones recipiunt eadem Suffixa, & eodem ferè modo, quo verba & Nomina; Sufficiet, ſi in exemplis breviter modum illum explicemus.

De Adverbiis.

הֵן vel הִנֵּה *ecce* הִנְנִי vel הִנֵּנִי *ecce ego*.
הִנְּךָ *Ecce tu*. הִנּוֹ vel הִנֵּהוּ *ecce ille* &c.
אֵין *non*. אֵינֶנִּי *non ego*. אֵינְךָ *non tu*.
אֵינֶנּוּ *non ille*. ſic אֵינֶנּוּ, אֵינְכֶם, אֵינָם &c.
עוֹד *adhuc* עוֹדִי vel עוֹדֶנִּי עוֹדְךָ עוֹדֶנּוּ &c.
כְּמוֹ *ſicut*. כָּמוֹנִי, כָּמוֹךָ, כָּמוֹהוּ. Sed cum ſuffixis conſtructis כְּמוֹכֶם &c. In iſta voce כְּמוֹ, Syllaba מוֹ eſt merè ſuſtentaculum Præfixi. Sic dicitur בְּמוֹ *in* & לְמוֹ *ad*. His autem nulla adjunguntur ſuffixa.

Huc

Huc reduci poteſt verbum ſubſtantivum indeclinabile יֵשׁ , unde fir יֶשְׁךָ *tu es* , יֶשְׁכֶם *vos eſtis* , & (cum Suffixo ſpeciali) יֶשְׁנוֹ *ipſe eſt* .

De Præpoſitionibus .

עִם *cum* . עִמִּי , עִמְּךָ , עִמָּךְ , עִמּוֹ עִמָּהּ ; עִמָּנוּ , עִמְּכֶם , עִמָּכֶן , עִמָּם עִמָּן .

אֵת *cum* . אִתִּי , אִתְּךָ &c. ut עִם .

עִמָּדִי *mecum* . Non invenitur niſi cum hoc ſuffixo .

אֵצֶל *apud* . אֶצְלִי &c. נֶגֶד *coram* נֶגְדִּי &c.

לְמַעַן , בַּעֲבוּר , בִּגְלַל , *propter* . לְמַעֲנִי לְמַעַנְךָ &c.

Quædam Præpoſitiones recipiunt Suffixa more Nominum pluralium . Sic .

אַחֲרֵי *poſt* . אַחֲרַי , אַחֲרֶיךָ , אַחֲרָיו &c.

תַּחַת *ſub* , vel *pro* תַּחְתַּי , תַּחְתֶּיךָ , תַּחְתָּיו &c. Legitur tamen תַּחְתֵּנִי & תַּחְתָּם .

בַּיִן *inter*. בֵּינִי , בֵּינְךָ vel בֵּינֶיךָ , בֵּינוֹ vel בֵּינֵיהֶם , בֵּינֵיכֶם , בֵּינוֹתֵינוּ vel בֵּינֵינוּ . בֵּינֵין . בֵּינוֹתָם .

אֶל *ad*, & עַל *super*, recipiunt ſuffixa more Nominum pluralium : & ſimul cum Suffixis abſolutis, mutant puncta ſua brevia in longa ſimilia, ut אֵלַי אֵלֶיךָ &c. עָלַי עָלֶיךָ &c. : cum conſtructis autem, mutant ſua brevia in breviſſimum (ֱ) ut אֲלֵיכֶם &c. עֲלֵיכֶם &c.

Sic עַד *uſque ad*. Unde עָדַי עָדֶיךָ &c. עֲדֵיכֶם &c. Sed a בְּעַד *pro*, fit בַּעֲדִי בַּעַדְךָ בַּעֲדוֹ &c.

§. VI.

De Literis Paragogicis.

Ad Suffixa reducuntur Literæ Paragogicæ, quæ, dum adduntur, vocis ſignificationem non mutant. Tales literæ numerantur quinque, ideſt, quatuor

Quie-

Quiescentes, & Nun; ex quibus ortæ sunt, ut vidimus, quinque è sex Classibus verborum Imperfectorum.

1. א Paragogicum invenitur aliquando in verbis terminatis in (ו) ut הֶהָלְכוּא qui iverant Jos. 10. 24.

2. (ו) Paragogicum habetur in voce חַיְתוֹ (pro חַיַּת) Gen. 1. 24. & in paucis aliis. Dici quidem potest, esse ו Paragogicum in לָמוֹ (quasi pro לָם ex לָהֶם sicut בָּם ex בָּהֶם) item in פְּרִימוֹ fructus eorum, כִּסָּמוֹ operuit eos הוֹרִידֵמוֹ dejice eos, הֲדִיחֵמוֹ depelle eos &c. quia, sublato (ו) manet significatio integra. At rectiùs dicitur illud (ו) pertinere ad Suffixum מוֹ, quod in libris metricis frequens est, non tantum pro ם, sed & pro הֶם & semper facit vocem Milel. Ut פִּימוֹ os eorum, שִׁנֵּימוֹ dentes eorum, אֵלֵימוֹ ad eos, עָלֵימוֹ super eos.

3. (י) Pa-

3. (י) Paragogicum est in fine vocis מושיבי *habitare faciens*. Et plura exempla habentur in Psalm. 103. & 113.

4. ן Paragogicum frequens est, præsertim in Futuris Plur. ut ישמעון vel cum (ˈ) ישמעון *audient*. Accentum, (quando eum invenit in penultima) trahit ad ultimam: & inde fit, ut punctum longum sub augmento antecedente, corripiatur in Shevà. Ut ישובון Psalm. 104. 29. pro ישובו *redibunt*.

Suffixum aliquando jungitur post Nun Paragogicum, & tunc Nun illud vocatur *Epentheticum*, seu interpositium. Ut ישבחונך Psalm. 63. 4. pro ישבחוך *laudabunt te*. Porrò Nun Epentheticum alibi etiam invenitur, ubi Nun Paragogicum locum non habet. Ut יברכנהו *benedicet ei*. Psalm. 72. 15. Et speciale Suffixum

fixum נו (de quo supra pag.108.) conflatur ex communi (ו) & Nun Epenthetico.

5. ה Paragogicum frequens est in Futuris, Imperativis, & Infinitivis. Ut אֶשְׁמְרָה *custodiam*, שָׁמְרָה *custodi*, לְמָשְׁחָה *ungere*, pro אֶשְׁמוֹר &c. mutatis punctis, ut propter Suffixa.

Suffixum aliquando jungitur Infinitivo post ה Paragogicum mutatum in ת, ut בְּקָרְבָתָם (pro בְּקָרְבָם) *in approquinquaae eos* Exod.40.32. כְּשָׁמְעָתוֹ (pro כְּשָׁמְעוֹ) *secundùm audire ipsum*. Isa.30.19. Sic Gen.29.20. בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ *in amare ipsum eam*. Sed Infinitivus hic venit ex terminatione (ֿ) utque plenè explicetur, recurrendum est ad cap.4. pag.65.

§. VII.

§. VII.

De ה *Locali.*

Litera ה sæpè additur in fine Nominum, & quorundam Adverbiorum loci: ibi autem rarò est purè Paragogica; sed, cum respectu ad locum, significat *ad*, *in*, *versus*, unde vocatur ה *Locale*. Relinquendo accentum in sede pristina, facit ut vox maneat, vel fiat *Milel*. Sic אֶ֫רֶץ *terra*, cum ה *Locali*, אַ֫רְצָה *ad terram*, vel *terram versùs*. יָם *mare*, יָ֫מָּה *ad mare*. שָׁמַ֫יִם *cælum*, שָׁמַ֫יְמָה *in cælum*, vel *cælum versus*. שָׁם *ibi*, שָׁ֫מָּה *illuc*.

Aliquando tamen in Nominibus invenitur ה purè Paragogicum. Sic ex לַ֫יִל, חֶ֫רֶס, נַ֫חַל, מָ֫וֶת fiunt, cum ה Paragogico, לַ֫יְלָה *nox*, חַ֫רְסָה *sol*, נַ֫חְלָה *torrens*, מָ֫וְתָה *mors*: & sunt, ut antè, Masculina.

Aliquando etiam Fœmininis ſuperadditur ה in fine, mutata priore terminatione ה ָ in ת ָ. Tunc autem cenſetur adaugere ſignificationem, Sic יְשׁוּעָה *ſalus*, cum ה ſuperaddito, fit יְשׁוּעָתָה *magna*, *geminata*, aut *plena ſalus*.

Nota. Illud ה addititium in Nominibus, ſive ſit, ut plerumque eſt, *Locale*; ſive ſit purè *Paragogicum*; ut in quibuſdam Maſculinis; ſive *Adaugens*, ut in quibuſdam Fœmininis; per accentum in penultima, facilè diſtinguitur a purâ, verâ & propriâ terminatione fœmininâ ה ָ, quæ accentum poſtulat in ultima.

APPEN-

APPENDIX

Supplementitia ad Totum.

1. Literæ Quieſcentes ſæpè inter ſe commutantur, & aliquando omittuntur. Puncta etiam, præter legitimas, varias ſubinde mutationes admittunt.

Hinc invenitur, aliquando Punctum breve, & Daghèsh, pro Longo: ſicut & Longum, pro Brevi, & Daghèsh; etiam ubi nulla eſt neceſſitas excludendi Daghèsh.

Sæpiùs Camèts-Catùph pro (ֻ) & contrà. Etiam (ֻ) pro (וּ) præſertim ante aliud (וּ) ut יָקֻמוּ pro יָקוּמוּ *ſurgent*. Et in quibuſdam Editionibus (ֳ) pro (ָ) brevi. Sed fit propter imperitos, ut diſtinguant à (ָ) longo.

Aliquando (ָ) pro (ַ) ut מְנָת pro מְנַת (in Regimine) ex מָנָה *pars*. Item (ִ) pro (ֵ) ut שָׁאַלְתִּי pro שָׁאֵלְתִּי *petii*. Et (ֶ) pro (ַ) ut שְׁאֶלְתֶּם pro שְׁאַלְתֶּם *petiistis*.

Aliquando (ִי) pro (ֵ) ut תּוֹמִיךְ pro תּוֹמֵךְ *ſustentans*. Et (ִ) pro (ֵ) ut דִּבֶּר pro דִּבֵּר *locutus eſt*. Sæpe autem (ַ) pro (ֵ) præſertim ante Gutturales, & Resh. En exempla. אִבַּד *perdidit*, שִׁבַּר *confregit*, שִׁלַּח *dimiſit*, יַצְמַח *germinare faciet*, יֵדַע *cognoſcet*. In quibus & ſimilibus eſt (ַ) pro (ֵ). At in וַיֵּדַע & ſimilibus *Milel*, eſt (ַ) *Vicarium* τȣ̃ Segòl. Cùm, ob accentum retractum, (ֶ) deberet eſſe pro (ֵ) juxta dicta Cap. 2. pag. 27.

2. Quod literis Gutturalibus propriè debetur; aliis, præſertim geminatis, & Resh, aliquando datur habe-

re

re (ֲ) pro Shevà ſimplici. Ut וְזֲהַב pro וּזְהַב (in Regimine) ex זָהָב *aurum*, צָלֲלוּ *demerſi ſunt*, וְהִתְבָּרֲכוּ *& benedicentur*. Geminatæ etiam aliquando excludunt Daghèsh Characteriſticum, ut in הַלֲלוּ *laudate*, in Conjug. *Piel*. Imo Literæ Shevatæ, licet non geminentur, ſæpè excludunt Daghèsh. ut הַלְוִים *Levitæ*, בִּקְשׁוּ *quæſierunt*. Sed ſi Daghèsh exclusum ſit characteriſticum, vox legenda eſt non aliter, quàm ſi adeſſet Daghèsh. Unde lege הַלְלוּ *hallelù*, בִּקְשׁוּ *bikkeshù*.

3. Pro Daghèsh leni, brevem regulam dedi Cap. 1. Nunc autem, ut compleatur iſta regula, explicandæ ſunt tricæ, quibus lectorem tunc detinere nolui: cum illarum notitia non requiratur ad rationem legendi, ſed tan-

tum ad accuratiorem punctationem literarum בֶּגֶד כֶּפֶת.

Initio vocis, Literæ istæ, licet neque sint initio sententiæ, nec veniant immediatè post Shevà mutum, habent aliquando Daghèsh lene: Sed (quia nulla certa lege sic fit, & codices variant) potest, salvâ ortographiâ, omitti.

In fine vocis, aliquando habent Daghèsh lene post (ַ). Sed tunc illud (ַ) stat pro Shevà muto. Sic dicitur שָׁמַעַתְּ pro שָׁמַעַתְ *audisti* fœm. Gutturalis, pro Shevà, accipit (ֲ) quod, ante aliud Shevà, amittit suum (ְ) unde sub Gutturali manet nudum (ַ) pro Shevà. Sic וַיִּחַדְּ *& lætatus est*. Exod. 18. 9. pro וַיִּחַדְ quod pro וַיִּחֲדֶה.

In medio vocis, non habent Daghèsh lene, nisi veniant post Shevà mutum.

Sed

Sed neque tunc habent, ſi Shevà illud ſit primitivum: ut in לִגְבוּל *ad terminum*; aut ſi oriatur ex puncto longo, ut כִּדְבָרִי *ſecundùm verbum meum*, בִּלְבַבְכֶם *in corde veſtro*, עִבְדוּ *Servite*; ex לֵבָב, דָּבָר, עֲבוֹד. Sic עַבְדֵיכֶם *ſervi veſtri* ex עֲבָדִים. Præterea quædam Nomina, מַלְכוּת *regnum*, עַבְדוּת *ſervitus*, יַלְדוּת *juventus*, & Suffixa כֶם, כֶן conſtanter reſpuunt illud Daghèsh.

Maximam anomaliam habet vox שְׁתַּיִם *duæ* (quaſi pro שְׁנְתַּיִם) à שָׁנָה *iteravit* unde & שְׁנַיִם *duo*.

4. *Daghesh forte* ponitur aliquando initio vocis, ut מַה־טּוֹב *quàm bonum*: & tunc legi debet vox illa per modum unius cum præcedente. Hinc invenitur מַזֶּה, pro מַה־זֶּה, *quid hoc?* מַלָּכֶם, pro מַה־לָּכֶם, *quid vobis?*

5. Accentus ſæpè retrahitur, nè immediatè concurrat cum accentu in voce ſequente. Ut בֹּנֵה עִיר *ædificans civitatem*, קָרָא לָיְלָה *vocavit noctem*, יָלַד שָׁקֶר *peperit mendacium*. Pro בּוֹנֶה. קָרָא, יָלַד.

6. Quoad Syntaxin. Hebræi eaſdem Concordantias habent quas Latini. Sed maxima irregularitas eſt in numeris cardinalibus. Illi enim, a 3. ad 10., in maſculino genere, habent terminationem fœmininam; & contrà. Item in ſingulari numero, habent adjuncta ſubſtantiva pluralia; & in plurali, ſingularia. Reliqua, uſus meliùs docebit.

7. Quoad Poeticam: Optimum erit, eodem prorſus modo procedere, quo in linguis vulgaribus. Carmina enim

enim Hebraica hoc modo fiunt faciliùs, & facta, sunt suaviora, quam si, juxtà aliorum præcepta, major fuisset labor impensus.

CON-

CONJUNCTIONES.

Etiam	אַף , גַּם
aut	אוֹ
si , an?	אִם
quia , quod si	כִּי
sed , quòd si	כִּי־אִם
itane , cur Gen.3. 1.	אַף־כִּי
quanto magis Prov.11. 31.	
quanto minus 1. Reg.8. 27.	
si , fortè	לוּ
nisi	לוּלֵא

tantùm	רַק , אַךְ
verùm	אַךְ , אֲבָל
certe	אוּלָם
quia , eo quòd	יַעַן , יַעַן אֲשֶׁר , יַעַן כִּי , עֵקֶב , עֵקֶב אֲשֶׁר , עֵקֶב כִּי
eo quòd etiam	בְּשַׁגָּם
itaque	עַל־כֵּן , לָכֵן

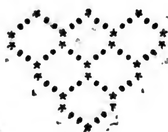

PRÆ-

PRÆPOSITIONES.

ſine	בְּלֹא , בְּלִי		לְעֻמַּת (
	(בִּלְעֲדֵי		מוּל (
præter	(זוּלַת	*contra, è re-*	מִמּוּל (
	(מִלְּבַד	*gione.*	נֹכַח (
ultra	הָלְאָה		לְנֹכַח (
ſecundùm	לְפִי	*à , ex , præ*	מִן
coram	לִפְנֵי	*trans.*	עֵבֶר

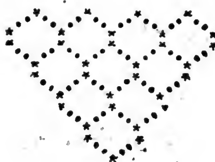
Reliquas Præpoſitiones vide ſupra in Cap.*6.* pag.108.

IN-

INTERJECTIONES.

O, væ, heu	הוֹי	*eja, age*	הָבָה
væ	אוֹי, אִי	*utinam, quæſo,*	לוּ
heu	אוֹי אוֹיָה	*utinam*	אַחֲלַי, אַחֲלֵי
ah	אֲהָהּ, הָהּ, אָח	*quæſo*	(אָנָּא, אָנָּה
euge, vah	הֶאָח		(נָא, בִּי
abſit	חָלִילָה	*amen*	אָמֵן

AD-

ADVERBIA.

ubi?	אֵי , אַיֵּה	jugiter	תָּמִיד
hìc	פֹּה , הֲלוֹם	die &	יוֹמָם)
ibi	שָׁם	nocte	וָלַיְלָה)
foris	חוּץ מִחוּץ	nunc	עַתָּה
intùs	מִבַּיִת	tunc	אָז , אָזַי
latenter	בַּלָּט	hodie	הַיּוֹם
ſupra	מַעְלָה	cras	מָחָר
infra	מַטָּה	heri	תְּמוֹל , אֶתְמוֹל
antè	פָּנִים	nudius 3.	שִׁלְשׁוֹם
retrò	אָחוֹר	ante	לְפָנִים
ſimul	יַחְדָּו , יַחַד	jampridem	כְּבָר
ſeorſim	לְבַד	antequàm	טֶרֶם
unde?	מֵאַיִן	poſt	אַחַר
quò?	אָן אָנָה	Quare?	לָמָּה)
huc &	הֵנָּה)		מַדּוּעַ)
illuc	וְהֵנָּה)	Annon?	הֲלֹא
Quando?	מָתַי	ſic , ita	כֵּן , כֹּה

cer-

certè	אָכֵן , אָמְנָם	*Quomodo?*	אֵיךְ , אֵיכָה
non	לֹא , בַּל , בְּלִי , בִּלְתִּי , אַיִן , אֵין	*sic, taliter*	כָּכָה
		benè	טוֹב , הֵיטֵב
fortè	אוּלַי	*citò*	מַהֵר מְהֵרָה
nè	אַל	*repentè*	פִּתְאֹם , פֶּתַע
ne fortè	פֶּן		
Quoties?	כַּמָּה	*pessimè*	דַּק רַע
hac vice	זֹאת הַפַּעַם	*vanè*	שָׁוְא
semel	אַחַת	*vacuè*	רֵיקָם
secundò	שֵׁנִית	*gratis*	חִנָּם
Quantùm?	כַּמָּה	*leniter*	לְאַט
parùm	מְעַט	*paulatim*	מְעַט מְעַט
plùs	יוֹתֵר	*Judaicè*	יְהוּדִית
multùm	רַב , הַרְבֵּה	*Syriacè*	אֲרָמִית
valdè	מְאֹד	&c. ad eundem modum.	
maximè	בִּמְאֹד מְאֹד		

FINIS.

